Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr. 6 (13) Vilnius, šeštadienis, 1929 m. vasario mėn. 9 d. II metai.

VILNIAUS RYTOJUS

Savaitinis politikos, visuomenės ir literatūros iliustruotas laikraštis.

Išeina šeštadieniais.

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Šv. Jono g-vė Nr. 8—1.
Redakcija priima nuo 10 iki 12 val.
Administracija priima 9— 2 val. po pietų.

REDAKCIJA straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintas korespondencijas ir smulkesnius straipsnius naikina
Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams—4 auks., pusei metų—2 aks., 3 mėn.—1 auksinas. Atskiro numerio kaina 10 skat.
Užsienyje metams 1 doleris.
Užsisakyti galima nemažiau kaip 3 mėnesiams.

Išnaudokime žiemos laiką.

Mes dažnai nusiskundžiame, kad mus spaudžia vargas, kad mums sunku gyventi. Kad pas mumis skurdo netrūksta, tai mes gerai matome ir patys. Bet ar mes norime prisidėti prie to skurdo išgujimo — to negalima pasakyti. Ką mes veikiame sulaukę žiemos?

Jaunimas kur kuokinėse ūžia, šoka, ir baigia jas dažnai labai liūdnai. Suaugę šeimų tėvai, susirinkę kur kitur, berūkydami pypkes, pasikalba apie šį tą ir išsiskirsto kas sau. Moterėlės, suradusios laisvą valandėlę, taipogi susirinkusios kur nors pas kaimynę, pamala liežuviais, pasiginčyja ir vėl skubinasi prie savo kasdieninių darbų. Bet iš tokių visų pasikalbėjimų naudos oi kaip maža.

Ilgi žiemos vakarai reikėtų praleisti visai kitaip. Reikėtų ne tik pasilsėti, bet pasiskaityti laikraščių, knygų, sužinoti, kas darosi mūsų krašte ir kitur, padauginti žinias ir savo darbo srityje.

Mokslas vietoje nestovi. Jis sparčiai žengia pirmyn ir pirmyn. Kad galėtumėm mokslo ir gyvenimo pažangą sekti ir nuojos neatsilikti, reikia laisvas laikas sunaudoti naujų žinių įsigijimui. Negalima atsilikti nuo kitų, nes tokius gyvenimas žiauriai baudžia; atsilikėlį ir neišmanėlį vargas ir kitokios bėdos greičiau užklumpa.

Kitų šalių ūkininkai geriau ir gražiau gyvena, mažiau skurdo pažįsta. Jų ir prastesnė žemė didesnę naudą duoda. Bet jie labiau apsišvietę, susibūrę, geriau moka savo žemę ir jos vaisius sunaudoti

To viso jie pasiekė ne ant pečiaus gulėdami ir pypkes rūkydami, ne į aslą spiaudydami, kortomis lošdami ar vakarėliuose trypdami. Ne, jie žiemą žemės ūkio mokyklas ir paskaitas lankydami, knygas ir laikraščius skaitydami visa to išmoksta.

Taigi ir mūsų ūkininkai, ypač jaunimas, jų pėdomis turėtų sekti ir pripratsti tikslingai sunaudoti žiemos vakarus. Juo daugiau apsišviesime, juo daugiau žinių turėsime, juo geriau mokėsime žemelę, gyvulius išnaudoti ir daugiau pelno gauti. Tuomet suprasime, kad nėra blogų žemių, bet tik yra apsileidusių ūkininkų.

Mums į tai gali ne vienas pasakyti: kalbėk sau sveikas! gal kur ir galima taip daryti ir visa tai pasiekti, bet ne pas mus. Kur tos ūkio mokyklos, kur tos paskaitos? Kas tuo rūpinasi?

Teisybė. Mes del žinomų priežasčių negalime visa tai turėti, ir dažnai atvirėsnio žodžio pasakyti negalime ir susirinkę puse burnos pasikalbam. Bet mums lieka dar knygos, laikraščiai, ūkio ratelia ir kitų draugijų skyriai. Mes ten susirinkę neleiskime dovanai laiko.

Tegul vienas skaito, kiti klauso ir paskui pasidalina savo mintimis. Kas ko nesupras,—per pasikalbėjimą vienas vienam išaiškins. Turime mokytojų gerokų būrelį. Mes jų nesišalinkime, bet įtraukime į savo tarpą ir jų mokslą išnaudokime: tegu! jie mums paskaito ir ko nesuprantame, paaiškina. Reikia tikėtis, kad mūsų mokytojai tokio darbo dirbti neatsisakys. Jei jie tik pajus iš ūkininkų pusės nors mažiausio noro šviestis, pasiskubins į jų susirinkimus. Tik nelaukime, kad mus prie to kiti ragintų ir verstų. Tik patys panorėkime.

O tuomet ir į tokį darbą įsitrauksime ir be jojo apseiti negalėsime, kaip dabar negali kai kas apseiti be lošimo kortomis ir pigių kalbų klausimo. Valgydamas įgauni apetitą (norą valgyti) — sako vienas priežodis. Kas žino, gal nuo tokio knygų ir laikraščių skaitymo ir pasikalbėjimų pas vieną kitą rasis noras paieškoti ir ūkio mokyklos... Tuomet tik išmoksime geriau sutvarkyti savo gyvenimą.

Taigi neleiskime ilgų žiemos vakarų niekais. Sunaudokime brangų laiką įsigijimui daugiau žinių ir geresniam pasiruošimui vasaros darbams ir bendrai gyvenimui. *Ūkininkas.*

LIOLEI UŠKEVIČIŪTEI ir VAITIEKUI SUBAČIUI, jų sutuoktuvių proga, reiškiame nuoširdžiausių linkėjimų.

Draugės ir Draugai Studentai.

Draugę LIOLĘ UŠKEVIČIŪTĘ, susituokusią su VAITIEKU SUBAČIUMI, nuoširdžiai sveikiname linkėdamos daug laimės naujame gyvenime.

Mokslo Draugės.

ELENAI JANUŠKEVIČIŪTEI ir JONUI JOTAUTUI susituokus linkime daug laimės ir pasisekimo naujame jų gyvenime.

Draugės ir Draugai.

Iš DARGUŽIŲ, Valkinykų valsč., mums praneša:

Nuo 1923 metų turime valdišką mokyklą, kurios mokytojas pereitais metais paliko mūsų sodžių. Jo vieton atvyko Mykolas Juchnevičius; šis lietuviškai ir susikalbėti nemoka, ar nenori. Dargužiečiai, bijodami bausmių, paleido visus vaikus valdiškon mokyklon, o apie savąją mokyklą, kuri 1927 metų rudenį buvo uždaryta, visai užmiršo. Naujas mokytojas, matydamas dargužiečių nesusipratimą, ėmėsi savo darbo. Štai sausio m. 17 d. atsitikimas. P. mokytojas nežinia kuo vaduodamasis, privertė vaikus mokykloje po pamokų kalbėti maldą lenkiškai. Keli vaikai nesutiko. Tuomet mokytojas paliko juos po pamokų, užrakino mokyklos duris ir pats išėjo į Valkinykus. Vaikai buvo užrakinti iki 8 val. vakaro. Tėvai, nesulaukę vaikų, paėmė šaltyšių ir nuėjo mokyklon ieškoti vaikų. Vaikus paleido. O kada sugrįžo iš Valkinykų p. mokytojas, niekas nematė. Rytojaus dieną, vaikų motynos nuėjo pas mokytoją paklausti, kodel jis taip daro. Šis joms atsakė: „ne jūsų dalykas, bet mano".

Kas darosi Kaune?

Daug kartų Vilniaus lenkų laikraščiai rašė nebūtų dalykų apie Kauną, bet šiomis dienomis, matyt, norėjo paimti rekordą. Kaune revoliucija! Voldemaras areštavo Plechavičių, o Plechavičius Voldemarą! Kariuomenė pasidalijo! Klaipėda eina prieš Kauną!

Krikščionys demokratai skiria ministerių pirmininku p. Bistrą ir p. Galvanauską! Kauno kalėjime kaliniai paskelbė badą ir armotos šaudo Kauno gatvėse. Plechavičius nenori vokiečių ir bolševikų, o nori dėtis su lenkais! Tai tokių naujienų, naujienėlių buvo pilni Vilniaus lenkų laikraščiai. Tas žinias žaibo greitumu telegrafas skelbė visai Lenkijai. Sieksniniai straipsniai tilpo Varšuvos laikraščiuose... Ir po dviejų-trijų dienų taip pat juodomis raidėmis, kaip buvo skelbiamos anos sensacijos, tilpo iš Rygos trumpa žinutė:

Vilniaus žinios patikrinta Kaune. Ten visai ramu. Žinios apie Voldemaro ir Plechavičiaus areštus esą melagingos. Plechavičius serga, Voldemaras ramiai kalba, kalėjime niekas nebadauja ir Kaune niekas negirdėjo šiomis dienomis ne tik armotų, bet ir šautuvų šuvių.

Gerai, kad nors po taip trinkšmingų žinių, šiemet pačiame Vilniuje nejvyko nieko panašaus į tai, kas 1927 m. buvo atsitikę po tariamojo Varnių mokytojų laiško. Ar nepadėjo čia p. Meištavičiaus dimisija?

Lietuvis—asmeniškas prezidento Huverio sekretorius.

Seniausis Amerikoje lietuvių laikraštis „Vienybė" praneša iš Pittstono, Pensilvanijoje, kad neseniai išrinktojo Amerikos prezidento Huverio asmeniškas sekretorius esąs pitstonietis lietuvis Pranas Kižis. Jis dirbo su Huveriu, kai šis buvo dar prekybos departamente, pasirodė gabus, ir Huveris pavedė jam pačio patikimiausio valdininko vietą.

Rinkimams pasibaigus, Huveris, dar nepradėjęs eiti prezidento pareigų, išvažiavo į Pietų Amerikos valstybes, pasiimdamas drauge ir p. Kižį, kurs ir šitoje kelionėje vedė visą būsimojo prezidento susirašinėjimą.

Manoma, kad mūsų tautietis Pranas Kižis pasiliks šitose aukštose pareigose ir tada, kad Huveris pradės eiti Jungtinių Am. Valst. prezidento pareigas.

Revoliucija Ispanijoje.

Iš Ispanijos pranešama, kad ten iš tiesų prasidėjusi daugumoje vietų revoliucija, siekianti numesti diktatūrą. Prieš savaitę laiko buvo sukilęs vieno miesto karo įgula, kurią betgi pasisekė numalšinti, bet nedaug trukus sukilo Valencijos apygarda, kurios gubernatorius buvo suimtas ir atvežtas Madridan ir stos prieš karo teismą.

Paskutinios žinios skelbia, kad revoliucija plečiasi ir net persimetė į laivyną, kurio dalis stojo sukilėlių pusėje. Daugumoje vietų įvykę susirėmimų tarp vyriausybės ištikimos kariuomenės ir sukilėlių. Sukilimą, kaip pirma, taip ir dabar, sukėlė daugiausiai artilerijos pulkai.

Politinė apžvalga.

Lenkijos užsienių politikoje gyviausias dabar klausimas tai Litvinovo protokolo pasirašymas. Nors lenkai sutiko priimti Maskvos protokolą ir pavedė savo atstovui Patekui baigti su Rusija derybas, vis delto jau antra savaitė baigiasi, o protokolo dar nėra. Atrodė, kad Patekas derybas vilkina neva norėdamas įtraukti į tą protokolą Estiją, Latviją ir Rumuniją. Rusai pareiškė Patekui, kad jau vasario 7 d. protokolą pasirašytų. Patekas visgi atsakė, kad jis tuo klausimu turėsiąs susisiekti su Varšuvos vyriausybe. Maskvos laikraščiai matė lenkų taktikoje sabotažą. Dabar jau lenkai sutiko pasirašyti.

Kitas lenkams labai gyvas klausimas — tai pirklybos sutartis su vokiečiais. Jau senai tęsiasi tos derybos ir tik del miškų susitarta. Dabartinė derybų padėtis nepatinka ir vokiečiams ir lenkams. Vokiečiai norėtų dar daugiau išsiderėti. Varšuvos laikraščiai pastebi, kad, priėmus vokiečiams dabartines lenkų sąlygas, vokiečiai kasmet parduotų Lenkijai savo prekių už 100 milionų daugiau, negu lenkai vokiečiams. Be to vokiečiai daugiausia pirktų lenkų anglį, o žemės produktų ir gyvulių iš Lenkijos nenori įsileisti. Sąryšy su tomis derybomis visa lenkų spauda plačiai varo agitaciją prieš lietuvių ir vokiečių jau padarytą sutartį. Matyt labai lenkams rūpi, kad lietuviai galutinai nepriimtų šios sutarties. Spėjama, kad daugiausia del to iš Vilniaus buvo platinamos melagingos žinios apie revoliuciją ir sukilimus Kaune. Greit paaiškėjo, kad visos tos žinios apie karininkų ir ministerių areštus, buvo iš piršto išlaužtos ir kad Kaune yra visiškai ramu.

Varšuvos seimas baigia svarstyti valstybės sąmatą. Ar ilgai posėdžiaus šį darbą baigęs? Spėjama, kad bus paleistas atostogoms. Tiesa, pradėta seime keisti visa Lenkijos konstitucija, bet čia yra didelis partijų skirtumas ir vyriausybės partijai bebekams nepavyks seime sudaryti daugumą. Konstitucijos klausimuose jie nemano kitoms partijoms nusileisti. Greičiausia Lenkijos konstitucija bus pakeista be seimo ir taip, kaip panorės vienas žmogus.

*

Vokietijos kancleris Mileris kalbėjosi su prezidentu Hindenburgu partijų susitarimo klausimu del vyriausybės. Yra susipratimų tarp liaudies partijos ir katalikų centro del okupuotų kraštų ministerio paskyrimo. Centras norėtų savo rankose turėti teisingumo ministeriją. Norima išvengti didesnių atmainų vyriausybėje tuo metu, kai prasideda karo atlyginimų žinovų komisijos darbai.

Kaip atrodo dabartinė Vokietijos karo reikalams sąmata? Nežiūrint to, kad dabar yra kancleriu ir finansų ministeriu socialistai, kariuomenės ir karo reikalams išlaidos padidėjusios. Vokiečių kariuomenė dabar turinti 42 generolus, 4291 karininką ir 20.880 puskarininkų. Kas trys kareiviai turį jau vieną viršininką. Galima tikėtis, kad karo metu tie trys kareiviai padaugės į vieną kitą šimtą.

*

Amerikoje vis nesilpnėja prohibicija arba kova su alkoholio į Jungtines Valstybes įvežamu iš Kanados. Taigi kovai su tuo įvežimu Amerikos Jungtinių Valstybių senatas paskyrė 25 milionus dolerių.

*

Suomijoje parlamento pirmininku 93 balsais išrinktas žemės savininkų partijos atstovas Callio, vicepirmininkais suomių tautininkas Virkunenas ir socialistas-demokratas Tikonenas.

*

Anglijoje dabar eina paskutinė parlamento sesija. Vasarą įvyks parlamento rinkimai, kurie Anglijoje turi labai daug reikšmės. Didėjant Anglijoje bedarbei, gali rinkimų metu vėl sustiprėti Makdonaldo darbo partija. Darbo partijos vadų pasitarimas su liberalų vadu Loyd Džordžu nedavė gerų rezultatų.

*

Afganistane dabar darosi tai, kas seniau buvo Kinuose. Buvusis karalius Amanula vėl surinko apie 40.000 gerai išmiklintų kareivių, surinko į Kandahara parlamentą ir pasiskelbė Afganistano karalium. Amanula pareiškė, kad kraštui jo reformos esančios reikalingos ir kitaip Afganistanas neišsilaikysiąs nepriklausomas. Kariuomenės vadovybę pavedė Inyatulai. Tuo būdu Afganistane eina naminis karas, kuriuo yra labai susirūpinusios Anglija ir Rusija.

*

Sovietų Rusijoje vėl daug rašoma apie Trockį. Jo šalininkus Stalinas baigia gniaužti ir patį Trockį ištremia iš Rusijos. Jau yra žinių, kad Trockis išplaukęs senu laivu Turkijon Juodąja jūra. Koks jo bus likimas Turkijoje, visaip spėliojama. Iš tolimo Sibiro ir Mandžūrijos Maskvoje gaunama žinių, kad Mandžūrijoje būriasi vadinamoji rusų „baltoji" armija, kuri ruošiasi plačiai vekti prieš raudonasmiečius. Rusų ymigrantų dalį remia Amerika, kitą dalį su prof. Golovačovu priešakyj remia Japonija. Rusų kariuomenei vadovausiąs generolas Horvatas. Jie sieksią sudaryti Sibiro nepriklausomą nuo Maskvos valstybę. Petrapilyje stinga duonos. Prie duonos krautuvių stovi laukiančių eilių eilės. Vienam žmogui parduodama tik ketvirtį kilogramo. Kaip matome raudonajam rojus net už pinigus darbininkas negauna duonos pavalgyti. Ir pinigai jų gerokai nusmukę; už červoncą (10 rublių) mokama dabar tik 16 anksinų, tuo tarpu kai 10 rublių aukso kainoja 46 auksinai.

*

Olandijoje, kaip žinome, gyvena buvusis vokiečių kaizeris Vilhelmas. Jam šiomis dienomis suėjo 70 metų amžiaus. Tas sukaktuves jis iškilmingai minėjo. Iš įvairių kraštų gavo jis 11 tūkstančių pasveikinimų, laiškų ir telegramų. Tarp kitų paminėtini Vokietijos prezidento Hindenburgo, Olandijos karalienės, Danijos ir Švedijos karalių sveikinimai. Reikia sminėti, kad kaizeris Vilhelmas pirmas iš svetimųjų valdovų pripažino Lietuvos nepriklausomybę.

Iš svetimųjų spaudos.

Varšuvos laikraštis „Epoka" (Nr. 31) įdėjo ilgoką straipsnį pakartojo „Berliner Tageblatt'o" žinias apie lenkų legioninkų susivažiavimą Landvarave rugpiūčio 10—13 d. Anot tų žinių, pulkininkas Slavek'as pranešęs, kad legioninkai turį 2635 organizacijas su 295.360 narių. Vaivada Komarovskis (?) pareiškęs, kad Vilniuje esą 16.550 legioninkų ir 9.670 „strzelcų" (šaulių). Be to 36.000 valstiečių esą legioninkų žinioje. Vyriausiuoju vadu esąs generolas Želigovskis. Apie politiką kalbėjęs žinomas laikraščio „Słowo" redaktorius Mackevičius. Jis svajoja sudaryti prancūzų, lenkų ir vokiečių sąjungą neva prieš Rusiją, bet pirmon galvon norėtų pulti su kardu rankoje Lietuvą. (Šis pramuštgalvis, kad gėletų, Lietuvos Nepriklausomybę šaukšte vandens nuskandytų, *Red.*) Ministeris Miedzińskis pareiškęs, kad Varšuvos vyriausybė dirbanti legioninkų pakraipoje. Majoras Pikuš nurodęs, kiek kariuomenės reikėtų Lietuvos okupavimui (užimti). Želigovskis nuo savęs pridėjęs, kad Vilniaus užėmimas buvęs tik pradžia 1772 metų Lenkijos sienoms atstatyti. Legioninkai tik laukią savo vado įsakymų. Esą tai ištraukos iš slapto Landvaravo susirinkimo protokolo.

„Epoka" visa tai pavadino nesąmonėmis ir nuo savęs priduria, kad Vilniuje esą 180.000 gyventojų ir čia negali būti 61.000 kariškųjų organizacijų narių. Deja, „Epoka" ir Varšuvos PAT'o agentūra vieno dalyko, lyg nepastebėjo, kad „Berliner Tageblatt" 60.000 rado ne Vilniaus mieste, bet Vilniaus vaivadijoje, o tai nepanašu į nesąmonę.

St. V—nas.

Lietuvių gimnazijos Rygoje 5 metų sukaktuvės.

„Gausingi prieš karą lietuviai Latvijoj turėjo nemaža savo kultūrinių įstaigų, bet neturėjo aukštesnio mokslo židinio — savos gimnazijos, kurią betgi dabar turi", — taip iškilmių kalboje pažymėjo gimnazijos direktorius mg. Juodvalkis. Prieš penketą metų — 1923 m. rudenį — mg. Juodvalkio, K. Vizbaro, inž. Ryterio, A. Vronevskio, A. Buivido pastangomis, o taipgi lietuvių draugų latvių — direkt. Ozolinio, A. Ausejo ir k. palankumo dėka buvo padėti pirmieji gimnazijos pamatai. Prie gimnazijos susikūrė tam tikras komitetas, rūpinęsis gimnazijos išlaikymu. Išgautos pašalpos iš valstybės ir miesto iždo. Pakviesta keletas mokytojų iš Lietuvos, dalį jų sudaro patys rygiečiai. Pradžioje tebuvo dvi klasės. Už metų ir dar kitų prisidėjo dar dvi ir gimnazija tapo visiškai aukštesniąja mokykla. Mokiniai komplektuojasi iš pagrindinių lietuvių mokyklų, kurių yra Rygoje 4, kur baigę 6 klases be egzaminų stoja gimnazijon. Dalis mokinių yra atvykusi iš provincijos — Lietuvos pasienio, kuriems yra reikalas įrengti internatą. Gimnazijos butas yra labai ankštas ir nesavarankiškas, beto prie latvių mokyklos. Ir čia, kaip ir visoms kitoms lietuvių kultūrynėms įstaigoms, reikalingas nuosavas namas, kuriame galėtų visi sutilpti, pradedant pasiuntinybe baigiant draugijomis ir internatais. Apie tai Latvijos lietuviai seniai svajoja.

Šiomis dienomis, I. 28., paminėtos sukaktuvės yra perkeltos iš rudens. Tą mėgėjimą buvo stengtasi surengti kukliai. Savo būstinėse įvyko tradicinis moksleivių vakarėlis su plačia ir įvairia programa. Per spektaklį pastatyti scenos vaizdai — Čiurlionienės „Vytautas kalėjime" ir latviškas vaizdelis. Koncertinėj daly — solo ir choras, kuris p. Karoso yra tobulai paruoštas. Daug dėmesio taipgi kreipiama į sportą ir baletinius šokius bei ritminę gimnastiką.

Vidury programos iškilmių aktą pradėjo gimn. dir. mg. Juodvalkis, pažymėjęs, kad lietuvių gimnazija yra reikšmingas faktorius Latvijos lietuvių gyvenime. Jau išleistas 2 mokinių laidos davė būrelį inteligenų, kurių vieni universitete, o kiti tarnauja. Savo džiaugsmą dėl gimnazijos klestėjimo pareiškė Lietuvos atstovas Latvijai p. B. Dailydė, ilgesnėj prakalboj nurodydamas didelę svarbą lietuvybės sustiprinimo užsieny gyvenantiems lietuviams. Latvijos švietimo ministerijos vardu departamento dir. p. Ozolinš pažymėjo lietuvių gimnazijos ūmų kilimą ir stiprėjimą, dėliai ko latviuose apie lietuvių gimnazija susidariusi gera nuomonė. Reiškė vilties, kad ministerijos duosni ranka ir toliau neaplenks lietuvių gimnazijos. Panaudodamas progą p. Ozolinš prašė perduoti geriausių linkėjimų Lietuvos švietimo ministerijai, kuri siekia panašaus tikslo, aprūpindama Lietuvoj gyvenančius latvius. Širdingas rankų paspaudimas p. Ozolinio su direkt. mg. Juodvalkiu ir p. ministeriu Dailydę, visų susirinkusių buvo lydimas karštu rankų plojimu. Linkėdamas sustiprinti ir paremti abiejų tautų artinimosi darbą, sveikino latvių lietuvių vienybės pirmininkas inž. J. Ryteris. Dar sveikino pedagoginis personalas, studentų, abiturientų atstovai įteikdami gimn. direktoriui gėlių pluoštus. Gausingai susirinkusių svečių tarpe buvo be minist. p. Dailydės su žmona, taipgi kons. Gylys su žmona, J. E. vyskupas J. Rancanas, pralotai — Jasinskis ir Stukelis, kan. Valavičius, dr. Graužinis, p. Giedraitienė ir šiaip inteligentų. Iškilmių aktas užbaigtas Lietuvos ir Latvijos himnais.

„L. A."

Trockis išmestas iš Rusijos.

Rusijos diktatoriaus Stalino nutarimu buvęs raudonosios armijos vadas Trockis ištremiamas iš Rusijos. Buvo pasklydę žinių, kad Trockis vežamas laivu į Turkiją nuskendęs Juodose jūrose. Bet šios žinios pasirodė esančios netikros, ir paskutinės telegramos praneša, kad Trockis dar neišsiųstas ir tebėsąs Rusijoje. Bet faktas faktu, kad šis garsusis komunistų vadas turės būti išsiųstas iš Rusijos. Turkija jau pareiškusi sutikimą jį priimti. Komunistinė vokiečių spauda spėlioja, kad Trockis vežamas Turkijon, kur bus greičiausiai nugalabytas.

Uždarė gudų mokyklų draugiją.

Gauta žinių, kad Naugardėlio vaivados parėdymu, Naugardėlio vaivadijoje veikianti nuo seniau gudų mokyklų draugija, šiomis dienomis visiškai uždaryta. Kaipo uždarymo priežastis paduodama būk tai draugijos protokolų ir buhalterijos knygų nevedimas. Lenkų spauda neišskiriant ir vadinamų jų „demokratų" tam dalykui pritarė.

Šis tas iš visur.

— Amerika ligi 1931 m. rengiasi pastatyti 15 didžiųjų karo laivų. Prezidentas Kulidžas tam pritaria.

— Lietuvos vyriausiojo štabo viršininkas Plechavičius išėjo atsargon ir paskeltas į generolus; jis lieka vyriausybės dispozicijoje (žinioje) ir gali kiekvieną laiku būk pašauktas eiti pareigas kariuomenėje.

—Lenkija ir visos Mažosios antantės (sąjungos) valstybės rengiasi kartu pareikšti, kad atsisako nuo pasirašytos po Versalės taikos konvencijos mažumų klausimu. Šis jų žingsnis yra rišamas su pagarsėjusiu vokiečių ministerio Strezemeno kumšties daužimu ir pagrasinimu iškelti mažumų klausimą visoje pilnumoje. Mažoji antantė rengiasi pasiūlyti Tautų Lygai pareikalauti ir iš didžiųjų valstybių tokių pačių konvencijų pasirašymo ir jų vykdymo.

— Iš N. Lietuvos šiemet jubilejaus metu proga žada vykti Romon lietuviai maldininkai. Lietuvos katalikų būrys Aukščiausiam Bažnyčios Ganytojui nori pareikšti meilės, prisirišimo ir pagarbos jausmus. Tam būriui vadovaus vysk. M. Reinys.

— Iš tikrų šaltinių sužinota, kad greitu laiku bus pasirašytas konkordatas tarp Popiežiaus ir Italijos. Einant konkordatu bus atstatyta popiežių valstybė.

— Šalčiai: Kaune 31° C, Leningrade 37° C, kitose Rusijos vietose daugiau 40° C.

— Lenkija rengiasi keisti konstituciją. Į seimą paduotas Bebekų partijos to keitimo sumanymas. Einant sumanymu, valstybės galva, prezidentas, renkamas 7 metams visų piliečių; jojo valdžia žymiai praplėčiama. Seiman ir Senatan jeina tas pats atstovų skaičius; juos renka slaptu, tiesioginiu ir t.t. būdu pilnamečiai piliečiai ir pilietės, net gi tarnaują kariuomenėje; atstovu gali būti išrinktas tik susilaukęs 30 metų amžiaus. Du trečdaliu senato narių renkama, trečdalį skiria prezidentas. Ministeriai atsakomingi prieš valstybės prezidentą ir parlamentą, Ūkio reikalus tvarkyti numatoma tam tikra taryba, kurion jeina visokių ūkio pobūdžio draugijų atstovai.

GAVĖNIA.

Didisai 40 dienų pasninkas prieš Velykas visoje Lietuvoje yra vadinamas gavėnia. Kas gavėnios neužlaiko, prieš tą, sakoma, Gavėnas galanda savo peilį. O Gavėnas, pavasariui artėjant, vis dažniau pasirodo saulėtomis dienomis sodžiaus aplūžusiose šiaudiniais stogais pirkelėse.

Ir šiemet vasario 13 dieną pradedame tą didįjį 40 dienų pasninką, kurs jau labai senoje praeityje krikščionims buvo žinomas. Pirmųjų amžių bažnytiniai rašytojai kaip šv. Justinas, Origenas, Tertulionas, šv. Jeronimas, Didisai Leonas ir kiti savo raštuose mini gavėnią. Pirmas visuotinasai Nikėjos susirinkimas 325 m. kalba apie pasninką kaip apie visiems žinomą dalyką.

Toksai pasninkas jau buvo žinomas daug amžių prieš Kristų. Taip Mozė pasninkavo 40 dienų ir 40 nakčių. Taip pat uoliai pasninkavo didisai pranašas Elijas. Anot šv. Jono Auksaburnio, mūsų Viešpats Jėzus Kristus, pirma pasninkavo 40 dienų, paskui ėmė kovoti su velniu, duodamas ir mums pavyzdį marinimais ginkluotis ir juose semtis jėgų kovai su priešais. Šv. Ambraziejus griežčiau sako: „Jeigu nori būti krikščioniu, privalai daryti tai, ką Kristus yra daręs. Jis jokios nuodėmės neturėdamas pasninkavo 40 dienų, argi tu nusidėdamas nenorėsi 40 dienų pasninkauti? Koks gi būtum krikščionis, jeigu tuo metu, kai Kristus už mus badą kentėjo, daugiau vieno karto į dieną valgytum, tegul tavo sąžinė pasako".

Be to, prieš Velykas yra miręs ant kryžiaus Kristus. Jo kančiai minėti geriausiai krikščionį paruošia malda ir pasninkas. Šiuo metu visi katalikai, kurie klauso savo Motynos Bažnyčios įsakymų daro atgailą ir priima komuniją. Besiartinančio pavasario saulutė labiau sujudina žmogaus kūno jėgas. Nesimarinantiems ir nepasninkaujantiems tuo metu lengviau pasiduoti įvairioms kūno nuodėmėms. Tie visi sumetimai ir ilga katalikų gyvenimo praktika vertė Bažnyčios vyriausybę įsakyti visiems katalikams pasninkus.

Ne visose šalyse pasninkas vienodai yra laikomas. Kitose šalyse daugiau kreipiama domės į tai, kad tik vieną kartą į dieną valgyti iki soties. Lietuvoje ir Lenkijoje iš senų senovės buvo kreipiama domės ne į valgių kiekybę, bet į jų kokybę. Valgyk, kiek nori, tik ne ko nori — toks buvo mūsų gyvenimo obalsis ir paprotys.

Seniau mėsos ir pieno gavėnioje nevalgyta. Dabar pasninkai del įvairių gyvenimo apystovų labai sušvelnėjo. Gavėnioje tik penktadieniais ir šeštadieniais nevalgoma mėsos. Be to su mėsa valgoma vieną kartą į dieną, tik sekmadieniais valgoma, kiek kas nori ir ko nori. Taip palengvėjo senoji mūsų gavėnia, bet ar mažiau Gavėnas turi darbo, sunku yra pasakyti. Atrodo, kad juo labiau pasninkai lengvėja, juo sunkiau juos užlaikyti.

Gavėnia prasideda Pelenų dieną. Nors tą dieną visose bažnyčiose laikomos iškilmingesnės pamaldos ir švenčiami pelenai, bet jos nešvenčiama ir dirbti nedraudžiama. Gražus yra krikščionių paprotys pabarstyti šventais pelenais galvas. Tai gyviau kiekvienam primena, kad ir jis į dulkes pavirs, kad neieškotų šioje žemėje į dulkes trupančios didybės, bet labiau brangintų savyje tai, kas yra amžina. Toji kiekviename žmoguje Dievo užžiebtoji ugnelė, jo dvasia, tegul išsilaiko tarp žemės dulkių ir įvairiausių pasaulio blogybių graži kaip dangaus žvaigždutė.

Katalikas

„Ryto" skyriaus Adutiškyje dūdų orkestra.

Antras iš dešinės sėdi skyriaus pirmininkas p. Steponas Burokas.

Trumpos žinios.

— Latvijos ir Estijos derybos del prekybos sutarties dar tęsiamos ir eina sunkiai.

— Kelogo paktą be Amerikos jau ratifikavo Prancūzija, Vokietija, Rumunija.

— Huveris yra numatęs jau visus ministerius; jų sąrašas bus paskelbtas kovo mėn. pradžioje. Huveris pradės prezidentavimą kovo 4 dieną.

— Italijos fašistai yra patraukę savo pusėn labai daug jaunuomenės; juos vadina „fašistų gvardija" ir jos skaičius siekia 80 tūkstančių jaunuolių.

— Amerikos prezidentas yra pareiškęs, kad 15 karo laivų, kuriuos dabar stato, yra per maža.

— Tuneliui po Lamanšu kasti yra susidaręs ir komitetas; darbai tęsis apie 4 metus; išlaidas padengs Anglija ir Prancūzija.

— Vokietijoje streikuoja 35 tūkstančiai fabrikų darbininkų; dabar prie jų prisidėjo dar 20 tūkstančių.

— Tautų Lyga jau iš anksto rūpinasi, ką jį darys, jei Popiežius atgavęs Bažnytinę valstybę, panorės stoti į Tautų Lygą.

— Rusų tikybinė sekta „duchobory" atsidūrė net Pietų Amerikoje; jie nenori leisti vaikų į valdiškas mokyklas ir tankiai susiremia su policija; pastaroji pradėjo su duchoborais derybas. Žmonės, jei nori, apgina savo teises.

— Amanulos likimas daugelį karalių pamokino pakeisti savo nusistatymą. Persijos karalius Riza Chanas, ir gi didelis reformatorius, daugelį savo reformų atšaukė.

— SSSR pasiuntinys Estijai pasiūlė pasirašyti Litvinovo protokolą ir kiek vėliau įteikė protokolo nuorašą.

— Lenkija ir Rumunija Litvinovo protokolą nori pasirašyti kartu. SSSR spiria tai atlikti vasario 7 d.

— Anglijoje jau pastatytas 10,000 tonų kreiseris. Tai naujas „taikingumo" įrodymas.

— Ispanijoje susektas didelis suokalbis prieš dabartinę ten valdžią. Trys aukšti karininkai nuteisti mirti, 20 karininkų ir 200 kareivių dar laukia karo lauko teismo.

— Graikijos miestas Korintas pernai buvo sunaikintas žemės drebėjimo metu. Dabar ateina žinių, kad jį sunaikino gaisras; nuostoliai labai dideli.

Kiek pasaulyje aukso?

— Visame pasaulyje dabar aukso vertė siekia 46 milijardus vokiečių markių. Daugiausia aukso turi Amerika (17 milijardų); paskui eina Prancūzija (4,7 milijardų), Anglija; Rusija užima 14 vietą, Lietuvą—27. Atsižiūrint į Lietuvos didumą, gyventojų skaičių ir trumpa jos, kaipo valstybės, gyvavimą—Lietuva užima valstybių eilėje labai garbingą vietą.

ELGETOS ŠUO.

— Geras žmogau, ei, žmogau!

Išgirdęs tokį, netvirtai pasakytą ir maldaujamą šauksmą, atsigręžiau ir pamačiau šalia kelio pievoje bestovintį senį elgetą, kuris mojavo lazda.

— Atleisk man, prieteliau, tęsė savo kalbą elgeta, bet aš esu aklas ir jau daugiau nė valandą bestoviu oje vietoje; tamsta esi pirmas, kurio žingsnius išgirdau šlepsi t vieškelio žvyriuje.

Paklausė manęs, ar aš pažįstąs šias apylinkes, ir gavęs teigiamą atsakymą, paprašė, kad nuvesčiau jį šūnų skerdyklon.

Šunų skerdykla, ištikrųjų, buvo netoliese. Kol ją priėjome, elgeta papasakojo man savo prietikį.

Beelgetaudamas užvakar keliavęs su savo šuniu. Diena buvusi karšta. Jis ir šuo labai pavargę ir ištroškę. Reikėję būtinai kur pasilsėti ir pasistiprinti. Todel ir užėjęs artimiausion karčiamon. „Ir vargingiausiai gyvenąs žmogus bekeliaudamas iš sodžiaus į sodžių dulkėtais nuo sausos vieškeliais, turi kuo nors numalšinti troškulį", — paaiškino jis man.

Nelaimei išgėręs ir užsnūdęs, o nedori valkatos tuo tarpu atrišę nuo pavadžios šunį ir jį nusivedę.

— Tikrai, jie jį per prievartą bus nusivedę, nes geras ir išmintingas šuo, kaip mano Rudkis, niekuomet geruoju nebūtų paskui jų nusekęs. Iš tikrųjų, pone, buvo geras šuo. Mylėjau jį, kaip draugą. O kokis jis buvo išmintingas! Kitą kartę nenorėdavau eiti į kurį sodžių, bet jis užsispirdavo būtinai, kad eičiau, ir visuomet ten gausiai gaudavau išmaldos, o jam geri žmonės duodavo palakti.

Plentininkas (plentų sargas) matęs tris priemiesčio valkatas, kurie juokdamiesi iš džiaugsmo, kad iškirtę nedorą šposą, tempę už virvės, kaip aviną, nenorintį paskui juos eiti, šunį. Kadangi elgeta pasiliko be jokios pagalbos, tai atsiradę gerų žmonių važiuotojų tarpe, kurį jį pavežėję ligi miesto. Atvykęs miestan nelaimingasis žmogus po truputį visur išsiteiravo apie šunį. Žmonės jam pasakę, kad matę paklydusį šunį be pančio ant kaklo bėgiojant gatvėmis, kuris aiškiai atrodęs esąs elgetos šunimi. Kažkas pataręs jam nueiti šunų skerdyklon. Jis jau buvęs bemanąs, kad šuo jau būsiąs papjautas, bet jam paaiškinę, kad per 21 valandas laiką šunį nepjautą; gal kas nors jo ieškąs. Taigi elgeta taip sumojo savo galvoje:

— Mano šuo galėjo pakliūti tenai vakar vakarą, negreitai jis duodasi pagaunamas, taigi dar gali gyvas bebūti.

Elgeta žingsniavo nuolat viskarščiau kalbėdamas ir norėdamas prasiblaškyti ir labai apgauti, bet aš mačiau, kad jis labai buvo susirūpinęs savo Rudkiu.

Besiartinant mums prie kelionės tikslo, o jo kalba darėsi vis labiau sujaudinta, ir veidas visai pabalo, kai aš jam tariau: — štai, čia.

Liūdnai atrodė skerdyklos namas. Jei elgeta būtų galėjęs juos pamatyti, tai jam plaukai būtų pasišiaušę iš baimės ir nusiminimo. Skerdykla buvo įtaisyta senos apgriūvusios tvirtovės sienuose. Vartai buvo padaryti bokšte, o viršuje jų buvo parašas: „Šunų skerdykla". Jei šunes galėtų suprasti tą parašą, tai pamanytų: „kas čia pateks, teatsisveikina su viltimi išlikti gyvas".

Mums paskambinus, valdininkas galionuota kepure atidarė vartus ir įleido kieman. Jis man buvo pažįstamas, todel buvo su mumis mandagus. Kai jo paklausėme del prapuolusio šunies, atsakė mums:

— Elgetos šuo, sakot, apkirptas kaip liūtas, su kudlota uodega? Neprisimenu tokio. Bet galite pasidairyti. Pas mus tiek jų yra, kad sunku visi beatsiminti. Žinote, kad dabar smarkiai įsakyta gaudyti visi palaidi šunes, nes daug jų tarpe yra pasiutusių, ir jie apsieja ne tik gyvulius, bet ir žmones.

Ir nusišypsojęs nusivedė mus į kiemo kampą, kur narve uždaryti keletas nelaimingų šunų, kurių dar nieks neieškojo, laukė savo likimo.

Jie visai nelojo, mums prie jų prisiartinus. Nuliūdę ir nusiminę ramiai žvalgėsi į mus.

Elgeta pašaukė Rudkį, b t jis neatsiliepė.

— Štai šičia, sako valdininkas, visi šunes, vakar sugauti.

— O kame užvakar sugautieji?

— O, su tais jau baigta. Jie jau niekо nebereikalingi.

Nebegalėdamas paslėpti savo liūdno nujautimo, aklas elgeta sujaudintu ir maldaujamu balsu paklausė:

— Bet ar negalima ir jų pamatyti? Aš juos apčiupinėsiu ir savąjį gal pažinsiu.

— Niekas negina. Jie yra ten. Mano padėjėjas susivėlino su nauju transportu. Todel nueikit patys tenai ir pažiūrėkit.

Mūsų labai atsilikusioje šalyje šunes žudomi visai nekultūringu būdu. Kultūringuose kraštuose juos nunuodija anglies deginio dujomis, o pas mus, kaip ir seniau smaugia korimu.

Didžiuliame ir apskritame kambaryje ant geležinių pagaikščių, įsmeigtų buvo suverti kilpomis. Besispraudžiąs pro langelį saulės spindulys raudonai nušvietė kabojančius lavonus ir purvinas grindis, kas dar labiau biaurino reginį.

Man koktu pasidarė nuo tokio vaizdo ir pasibiaurėdamas stengiausi kuogreičiau išsprukti iš skerdyklos.

— Eikime jau iš čion, sakau elgetai, tavo Rudkio čia nėra. Bet jisai nenorėjo klausyti. Jis norėjo pats viską patirti ir sužinoti.

Pamažėli drebančiomis rankomis apčiupinėjo visus šunų lavonus. Prie kai kurių ilgiau apsistodavo ir paabejodavo, bene bus čia esama jo Rudkio. Prie vieno šuns jam net plaukai pasišiaušė, ir jis visas pabalo. Bet dar sykį gerai apčiupinėjęs prapyšo ir džiaugsmu tarė:

— Oi, kaip nusigandau, maniau jau esant Rudkį, bet tai ne jis. Labai ačiū tamstai už pagalbą. Jei mano Rudkis būtų taip nugalabytas, negalėčiau šią naktį užmigti. Bet dabar čia jo nėra. Ir jei koks šuo, panašus į avį, čia pateks, tai jo nenugalabys, nes paprašysiu skerdyklos vedėjų, kad mano Rudkio nežudytų.

Skerdyklos vedėjas tikrai pažadėjo ir dar pridūrė:

— Jūs turit pilną teisę reikalauti, kad

Lietuvos menas Paryžiuje.

Šiais metais lietuvių būrys Paryžiuje žymiai praturtėjo. Be jaunuomenės, lankančios įvairias mokslo įstaigas, be nuosenai gyvenančių prancūzų sostinėje lietuvių, vieši čion daug menininkų, kurie nenuilstomai lavina savo gabumus aukštos kultūros centre.

Ta proga pasinaudodama, ponia Klimienė, Lietuvos atstovo Prancūzijai žmona, suruošė pasiuntinybės dailiuose salionuose arbatą, abalsiu „vieux chansons" (senovės dainos). Prancūzų rinktinė publika gavo progos išgirsti lietuvių dainas, kurias dailiai padainavo pp. Galaunienė ir Podenaitė. P. Greta Prozoraitė, įdomaus Paryžiaus „Oeuvre" teatro aktorė ir mirusio Lietuvos pasiuntinybės patarėjo duktė, paskaitė p. Milašiaus į prancūzų kalbą išverstas dainas*). Beto dar svečiai galėjo pamatyti sonovės lietuvių audinius, daugelio Lietuvos menininkų paveikslus, kryžių fotografijas, kurie puošia pasiuntinybės rūmus.

Sausio m. 22 dieną, „Cercle musical universitaire" suruošė p. Klimo globoje lietuvių muzikos vakarą. Koncertas įvyko Sorbonn'os amfiteatre ir tur būt pirmą kartą ši aukščiausioji mokslo įstaiga išgirdo savo sienose lietuvių dainą. P. Galaunienė, viena iš Lietuvos operos įkūrėjų, pirmoji mūsų Traviata, žavėjo publiką savo tobuliu balsu, grakštumu ir įdomiai, giliu mūsų muzikos supratimu, parinkta programa. P-lė Podenaitė parodė visiškai išmokslintą balsą, puikios italų mokyklos: pilną apvalų ir švelnų. P-lė Dievaitytė paveršė klausytojus savo jaunu ir skambiu balsu. Artistėms teko bisuoti po keleta kartų. P. Bacevičius, baigęs Paryžiuje konservatoriją paskambino Gruodžio, Čiurlionies, Šimkaus ir savo kompozicijas.

Tai buvo antras p. Bacevičiaus viešas pasirodymas Paryžiuje, nes dar gruodžio m. jis buvo suruošęs savo koncertą paryžiečiams gerai žinomoje salėje Gaveau, per kurį jam pavyko užsitarnauti gero pianisto ir labai gabaus kompozitoriaus vardas.

Ne tik muzikos bei dainos srityje, bet ir tapybos, teko mūsų tautiečiams šiais metais pasirodyti Paryžiuje. Rudens salione, vienoje didžiausių Paryžiaus parodų, dalyvavo trys lietuviai: pp. Mikėnas, Bandas ir Kazlauskas. Nepriklausomųjų salione dalyvavo p. Mikėnas. Tai jauniausioji mūsų menininkų karta. Iš senesniųjų, atskarą paruodą suruoše p. Dobužinskis, kuris be naujų savo kūrinių, pardė gimtojo sau miesto, Vilniaus, labai įdomią gatvelę.

Vasario mėn. ketina įvykti p. Kipro Petrausko gastrolės, ponios Massenet privatinėje operoje, kurios būstu pakrinkta vienas gražiausių bei didžiausių Paryžiaus teatrų.

Kaip girdima, pp. Klimai, kurie nenuilstamai ir gražiai moka parodyti užsieniams Lietuvos kultūrą, ruošia dar eilę mūsų dainos vakarų. Lietuvos artistai pilniausiu atsidavimu, nesigailėdami nei darbo, nei laiko palaiko, Atstovų kilnų darbą, puikioje santaikoje suprasdami, kad senos lietuvių tautos amžinoji vertybė, nesugriaunamoji galė yra jos menas.

M. U.

*) Apie p. Milašiaus „Dainas" vilniečiai žino iš straipsnių, tilpusių apie šio didelio lieluvio darbus „Vilniaus Aide". M U.

Sveikatos kampelis.

Skiepijimas, raupai.

Kam skiepijama? Žmogaus organizmas turi tą ypatybę, kad į kiekvieną audinius naikinantį paerzinimą atsiliepia (reaguoja) jų atnaujinimu ir tai visuomet perprodukcijoje, didesniame kieky. Pv. juo dažniau kas skutasi, tuo greičiau ir tankesni auga plaukai. Toji perprodukcijos ypatybė turi labai didelę reikšmę organizmo kovoje su užkrečiamomis ligomis ir skiepijime.

Patekusios organizman įvairių ligų bakterijos iššaukia iš organizmo pusės reakciją, pasipriešinimą. Organizmas reaguoja į tai tokiu būdu, kad pagamina *priešnuodus, kurie užmuša bakterijas.* Kadangi organizmas bakterijų įtakoje atsako visuomet priešnuodų perprodukcija tai po bakterijų užmušimo, kas lyginasi ligos persirgimui, lieka kūne priešnuodų gana daug, kurie ir toliau saugo organizmą nuo susirgimo ta pačia liga. Ir taip pv. persirgimas raupais, tymais, škarletina, tifu ir kitomis užkrečiamomis ligomis apsaugo ilgesniam laikui nuo susirgimo ta liga antrą kartą. Reikia pažymėti, kad priešnuodų organizme pagaminimą iššaukia netik gyvos įvairių ligų bakterijos, bet tą pačią ypatybę turi ir bakterijos, kurios prieš tai buvo užmuštos, taigi nepavojingos.

Jeigu dabar įskiepyti žmogui po oda tokių negyvų bakterijų, tai jo organizmas pagamins priešnuodus, kurie užmuš patekusias kūnan gyvas bakterijas. Sakome, kad toksai asmuo *įgijo atsparumo* prieš ligą, nelyginant būtų ja pats persirgęs. Tuo būdu skiepijima raupai, cholera, tymai, škarletina. *Skiepijimas apsaugo nuo susirgimo ilgesniam ar trumpesniam laikui ir todel tam tikruose atsitikimuose skiepijimas reikia pakartoti.*

Prie difterito, pasiutusių žvėrių įkandimo ir kt. vartojamas yra kitokia metode paremtas skiepijimas.

Raupai yra tai baisi liga ir nuo senai žmonėms žinoma. Jau 9 — 10 šimtmety Rhazes — garsus arabų gydytojas — smulkiai ją aprašė. Raupai buvo taip paplitę, kad kiekvienas jais turėjo būtinai sirgti. 18-to amžiaus prancūzų priežodis sakė: raupų ir meilės niekas gyvenime išvengti negali. Daugelį žmonių raupai į kapus nuvarydavo, o gyvieji turėdavo nešioti biaurius jų pėdsakus.

Raupų skiepijimą įvedė 1769 m. anglų gydytojas Džeuneris (Jenuer). Su dideliu pasisekimu skiepijimas praktikuojamas ir šiandien, nors pati bakterija paliko mums dar nežinoma. Džeuneris pastebėjo, kad pas moteris, kurios melžia sergančias raupais karves, rankos buvo užkrėstos karvių raupais, kurie jas saugoja nuo susirgimo naturaliais raupais. Iš čia Džeuneris padarė išvadą, kad užsikrėtimas karvių raupais, kurie pas žmones labai nežymiai pasireiškia, netik kad nesudaro jokio pavojaus, bet dargi apsaugo nuo susirgimo naturaliais raupais. Jis pradėjo skiepyti karvių raupus žmonėms. Jau pirmieji mėginimai davė stebėtinų rezultatų — nieks skiepytųjų nesirgo raupais. Šiandien jau visos kultūringos valstybės įvedė privalomą skiepijimą, taip kad pv. neskiepytų vaikų nepriima mokyklon.

Kadangi anais laikais buvo labai paplitusi nuomonė, kad karvės raupų skiepijimas žemina žmogų, tai kurį laiką buvo praktikuojama *raupų humanizacija,* t. y. džiovinti karvių raupų pūliai skiepijama žmogui, šis lengvai suserga ir tada jo pūliai ir skipijama kitiems. Šis būdas betgi pasirodė nevykusiu, nes kartu su raupais sveiko žmogaus kūnan galėjo patekti ir įvairių ligų bakterijų. Todel ir iki šiai dienai taikoma gyvenime *vakcinacija* (lot. vacca — karvė). Šiam tikslui laikomi labai švariai sveiki veršiukai, skiepijama jiems raupai, imama iš jų pūliai ir paskui iš to atatinkamai gaminama skiepijimui medžiaga. Toki veršiukai buvo laikomi ir Vilniuje Botanikos sode (iš to „cielętnik").

Siepijant reikia užlaikyti didelis švarumas, ypač negalima raupų draskyti. Beto, kaip sakyta, skiepijimas paprastai reikiai pakartoti.

Stud. med. P. K—vičius.

Įvairenybės.

Kaip katalikų skaičius didėja?

Vienas vokietis protestantas statistikas paduoda įdomų skaičių, kaip katalikų skaičius augo per pereitus devyniolika šimtmečių. Štai kaip: Pirmam šimtmety buvo 500,000 katalikų. Antram — 2 mil. Trečiam — 5 mil. Ketvirtam — 10 mil. Penkt. — 15 mil. Šeštam — 20 mil. Septintam — 25 mil. Aštuntam — 40 mil. Devintam — 48, Dešimtam — 58 mil. Vienoliktam — 70 mil. Dvyliktam — 80 mil. Tryliktam — 85 mil. Keturiolikt — 90 mil. Penkioliktam — 100 mil. Šešioliktam — 125 mil. Septynioliktam — 175 mil. Aštuonioliktam — 250 mil. Devynioliktam — 315 mil. Pirmaiam dvidešimtojo šimtmečio bertainy 325 milijonai,

Kruvon suėmus, daugiau, kaip vienas milijardas ir aštuoni šimtai milijonų katalikų šventos Motynos Bažnyčios prieglobsty gyveno ir mirė.

(Iš „Išeivių Draugo")

Keistas pamaldų būdas.

Krikščionims keista atrodo, kad žydai savo maldyklose laiko kepures ant galvos. Ką gi pasakytų apie mahometonų Mozabtų sektą, kurios nariai įeidami šventyklon nusimauna kelnes.

Kiek yra pasauly kalbų?

Pasauly esama 560 kalbų:
Europoj — 48.
Afrikoj — 118.
Azijoj — 153.
Australijoj 117.
Amerikoj — 124,
Be to yra dar 2236 tarmės.

Didžiojo Karo aukos.

Per Didįjį Karą žuvo 10 milionų kareivių, 25 milionai liko sužeistų ir 10 milionų invalidų. Be to, dar žuvo apie 10 milionų ne kareivių. Jeigu visi žuvusieji per pasaulinį karą išsirikiavę po 20 žmonių į eilę imtų eiti pro mus, tai reikėtų $2^1/_2$ mėnesių laiko, kol jie praeitų. Jei visus jų grabus sustatytų vienas prie kito, tai jie nuklotų kelią nuo Paryžiaus iki Vladivostoko.

Didysis Karas pasauliui kainavo apie 337 milijardus dolerių. Viena karo diena visuose frontuose kainavo apie 223 milionus dolerių.

N. Lietuvoj per tą karą sunaikinta 1200 kaimų, daugiau kaip su 15000 ūkių, daugiau 2000 vienkiemių, apie 300 dvarų, maž daug 50 bažnytkiemių, miestelių ir miestų.

---

nežudyčiau jūsų šunies. Galite čion ateiti pasidairyti kiekvieną rytą. Bet aš jums patariu dar lukterti. Saulė jau vakarop, ir vežimėlis su nauju dienos grobiu netrukus atvyks.

Valdininkas tiesą kalbėjo. Ilgai nereikėjo laukti, nes tuojau išgirdome didelį šunų lojimą ir staugimą: artinosi vežimėlis su sugautais šunimis, kurį lydėjo du žmonės, ginkluoti kilpomis ir virvėmis.

Šunes buvo sukimšti į didžiulį narvą. Kai prie jo pristatė lentas ir kai atidarė dureles, kad šunes galėtų išlipti žemėn, narvas atrodė panašus į milžiniškus pelėkantus. Bet nė vienas uždarytų kalinių nenorėjo išeiti.

— Rudki, ar tu čia?—saldžiai paklausė aklas elgeta.

Tuojaus vienas šunų strimgalviais šoko pro dureles, staugdamas ir lodamas iš didelio džiaugsmo.

— Ak tu Rudki! ak tu kvailį! Ir tu daveis pagaunamas!?

Rudkis jau ištiesė kaklą, kad jam pririštų pavadžią, ir laižė rankas, kurios jį lydėjo.

Džiaugdamasis elgetos džiaugsmu užmokėjau, kiek reikėjo, valdininkui už patarnavimą, suradant šunį. Tuo tarpu išgirdau elgetą sakant Rudkiui:

— Vesk mane, Rudki, visuomet tiesiai į sodžių! Niekuomet nesiartink prie miestų, kur žmonės karia šunis.

Pramonės vartojami metalai.

Geležis. Geležies pramonė ir jos pareikalavimas labiausiai pakilo, atsiradus gelžinkeliams ir įvairioms mašinoms. Geležis yra vienas reikalingiausių pramonei metalų, ypač statyboje, kur ji dažnai pavaduoja akmenį ir medį.

Prieš šimtą metų buvo suvartojama geležies kasmet tik nepilnas milijonas tonų *), o dabar kasmet jos suvartojama 60 milijonų tonų.

Geležį randa rūdyse. Juo rūdys yra turtingesnės geležimi, juo kasyklų eksploatacija (naudojimas) geriau apsimoka. Rūdys, turinčios trečdalį geležies, tik tada naudojamos, jei artie yra akmeninė anglis ir jei turima patogių sąlygų transportui. Prie kitokių sąlygų tokios geležies kasyklos pasilieka nenaudojamos. Lietuvoje, nors ir pasitaiko geležies rūdžių, bet jomis niekas nesinaudoja, nes jose mažas procentas geležies. Svarbu, kad iškasama geležis maža turėtų kitų priemaišų. Seniau tirpydavo geležies rūdis medžių anglimis, bet dabar tirpdo jas koksu. Todėl geležies sėkmingai gamybai reikalinga artumas anglies kasyklų arba patogus ir greitas susisiekimas su tomis kasyklomis. Kitaip geležies eksplotacija neapsimoka.

Daugiausia geležies iškasama ir gaminama Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Europoje. Amerika gamina bemaž pusę visos pasaulyje gaunamos geležies. Paskui eina Prancūzija, kur gaunama pusę tik, kiek Amerikoje. Anglijoje gaminama geležies penkius kartus mažiau, nekaip Amerikoje. Anglijos pramonei savo geležies neužtenka. Ispanija, Liuksemburgas, Švedija, Rusija gauna daugiau geležies, nekaip jų pramonei reikalinga. Visai kitaip yra su Vokietija. Daugiausia geležies parduoda Prancūzija, Švedija, Ispanija ir Luksemburgas Anglijai, Vokietijai ir Belgijai. Japonai perkasi geležies iš Kinų.

*) tonoje yra 61 pūdas.

Varis. Nepaprastas pramonės kilimas 19 me amžiuje sukėlė didelį pareikalavimą vario. Ypač varis reikalingas pasidarė elektros pramonėje. Varis yra geriausias elektros vadovas. Dabar kasmet gaminama vario apie pusantro milijono tonų. Varis nėra pigus metalas, todėl jo gamyba apsimoka visose šalyse, kur tik jo gaunama. Jungtinės Valstybės gamina tris penkdalius viso pasaulio vario. Kitos šalys, variu turtingos, yra Čili, Kongo, Japonija, Peru, Kanada, Meksika ir Ispanija.

Alavas. Senesniais laikais alavas po geležies buvo labiausiai vartojamas metalas; dabar su juomi eina rungtynių varis. Alavas, kaip ir geležis, yra gaunamas iš tam tikros rūšies rūdžių. Norint gauti grynąjį alavą, reikia tos rūdys sutirpyti. Daugiausia alavo gamina Meksikas, paskiau — Kanada ir Australija. Anglija, Vokietija ir Prancūzija daugiausia alavo perka, nes Europoje maža jo terandama.

Cina. Šis metalas yra baltas, gana lengvas ir labai minkštas. Taip pat lengvai tirpomas. Iš cinos daro įvairias dėžes konservams. Cina reikalinga veidrodžiams dirbti. Sumaišyta su variu duoda bronzą, arba misingą. Cinos daugiausia gamina Jungtinės Valstybės. Paskiau daug jos iškasama Malakoje, Zundo salose ir Bolivijoje. Europoje gaunama cinos Saksonijoje, Anglijoje ir Ispanijoje. Malakos cina yra geriausia, nes keičiausia.

Cinkas. Šis metalas yra randamas, sumaišytas su siera ir kitais mineralais. Jo daug iškasama Jungtinėse Valstybėse, Lenkijoje, Belgijoje ir Čekoslovakijoje. Cinkas —patvarus metalas. Cinkuotomis skardomis dengia pas mus bažnyčių stogus.

Nikelis. Tas metalas — pilkai baltas ir šviečiąs. Jį randa sumaišytą su siera. Iš nikelio dirba smulkiuosius pinigus. Nikelis, kaip ir cinkas, labai naudinga sumaišyti su kitais metalais. Kanadoje daugiausia gaunama nikelio.

Aliuminijas. Kuri šeimininkių ir tarnaičių nepasakys, kad aliuminiai indai yra sveikiausi ir patogiausi? Jie yra balti, kaip sidabras; be to dar—lengvučiai ir nerūdija. Dėl tų savo ypatybių aliuminijas labai vartojamas automobilių, lėktuvų (aroplanų) ir laivų gamyboje. Daugiausia gaunama aliuminijo, ir Amerika jos pralenkti negali, nors ir gi nemaža turi to naudingo metalo.

ŪKIO SKYRIUS.

Kaip prižiūrėti arklius?

Geras arklių prižiūrėjimas reiškia tiek, kaip pusė pašaro. Todel blogai prižiūrimi arkliai nebus geri net tada, jei juos gerai šersime.

Pas mus ūkininkai mano, kad užtenka arkliui prikimšti pilvas, tai yra pašerti ir pagirdyti, ir to jau visiškai pakanka. Bet tai ne tiesa. Kad arklys būtų geras ir sveikas, tai ne gana jį pašerti, reikia dar žmoniškai prižiūrėti. Reikia neužmiršti, kad blogai prižiūrint galima ir geriausius arklius pagadinti ir tada jie žymiai gali nustoti savo kainos. Geras arklys—ūkininko turtas. Kiti naminiai gyvuliai gali kartais nustoti savo kainos, ypač kai neužderа javai ir pašarų būna stoka. Tuo tarpu geri arkliai visuomet turi savo kainą. Užtat labai būtų pageidaujama, kad pas mus ūkininkai daugiau domės kreiptų į arklius, ne tiek kiekybės, kaip kokybės atžvilgiu.

Čia aš paduosiu svarbiausias žinias, kaip prižiūrėti arklius, kad jie gerai augtų, būtų gražūs ir sveiki ir išvengtų įvairių ligų ir ydų, kurių dažnai susilaukia per ūkininko apsileidimą arba neapsižiūrėjimą.

Arklio nagų prižiūrėjimas. Kaustymas.

Arklio nagos turi būti gerai prižiūrimos, nes be atatinkamos priežiūros arklys gali gauti įvairias nagų ydas, kurios paskui labai sunku, arba net visai negalima pašalinti. Suprantamas dalykas, su didesnėmis nagų ydomis arklys daug nustoja savo vertės. O juk visokias nagų ydas arklys gauna dažniausia per ūkininkų neapsižiūrėjimą.

Arklių nagos, kaip žinoma, susideda iš raginės medžiagos, tai yra iš tos pačios medžiagos, iš kurios sudaryti karvių ragai. Arklių nagų ragas ne visuomet būna vienodai tvirtas, nes tai daug pareina nuo apylinkės ir kai kurių kitų sąlygų. Taip, arkliai iš sausų kraštų, kur dirva smėlinė ir akmenuota, turi paprastai nagas elastines ir tvirtas. Tuo tarpu drėgnų sričių arkliai, kur dirva sunki ir nepraleidžia vandens, turi paprastai silpnas nagas, kurios labai greit nusitrina ir genda. Tačiau vienų ir kitų arklių ūkio sąlygose ragas greičiau nusitrina, negu atauga, todel reikalauja nuolatinės priežiūros, nes be to su pagadinta nagos ragine medžiaga arklys greit pasižeidžia minkštąsias nagos dalis, kurios randasi vidurį nagos, pradeda šlubuoti ir daros visiškai netinkamas važinėjimui ir darbui.

Kad to neatsitiktų, arkliai turi būti kaustomi. Pasaga (patkava) apsaugoja arklio nagą ir palengvina atsiremti į žemę. Pasaga turi būti gerai pritaikyta ir prikalta. Gerai pritaikinta pasaga apsaugoja arklio nagą nuo pažeidimų, o patį žingsnį daro lengvesniu ir malonesniu. Be to, gerai prikalta pasaga padeda kraujo vaikščiojimui nagoje, todel nagos greičiau atauga.

Mūsų ūkininkai dažnai patys kausto arklius, kad nereiktų vienas kitas auksinas užmokėti specijalistui. Kadangi kaustyti ne kiekvienas gerai moka, todel naminiu būdu bekaustydamia rklius, dažnai visiškai pagadina jų nagas ir arkliai ilgam laikui netinka jokiam darbui. Todel reikia mesti naminiai kaustymai ir visuomet duoti arklius kaustyti tiktai žinomėms specijalistams.

Kaustant arklius dar vieną žymią klaidą pas mus daro, būtent: vartoja senas arba kalvio padarytas vinis. Tokiomis vinimis sunku arklys gerai pakaustyti, nes jos dažnai patenka į minkštąsias nagos dalis ir tuo pakenkia arklio nagai. Taigi, betaupant kelius skatikus ūkininkas gali turėti nuostolių kelias dešimtis arba net kelis šimtus auksinų. Vinys kaustymui turi būti naujos, lygios ir iš minkštos geležies. Tokias vinis gali pagaminti tiktai fabrikas, bet jokiu būdu ne kalvis.

Kaustant arklius pirmiausia nuimama senosios pasagos. Todel pirmiausia nugnaibomа užlenktus vinių galus ir atsargiai ištraukiama vinys. Po to nuimame pasagą ir apžiūrime, kaip ji nusitrynė. Jeigu matome, kad pasaga nusitrynė neteisingai, tuomet stengiamės surasti to priežastį, kad iš naujo kaustant tą ydą galima būtų pašalinti.

Apžiūrėję pasagą, imamės paskui prirengti pačią nagą kaustymui. Pirmiausia pašaliname prilipusį mėšlą ir dumblą ir apžiūrime, ar neužsiliko kur nagoje vinies galas. Po to apipiaustome nereikalingą ragą tam tikru stringu arba anglišku peiliu, tiktai ne perdaug, kad nepaliesti minkštųjų nagos dalių. Kuomet naga kaustymui atatinkamai prirengta, pritaikome tada pasagą. Čia turiu pastebėti, kad pas mus paprastai kaustant arklius ne pasagą taiko prie nagos, bet nagą prie pasagos. Bet tai yra didelė klaida, nes tuo būdu kaustant arklius dažnai pagadina sveikas jų nagas.

Toliau, pas mus dažnai taiko prie nagos smarkiai įkaitintą raudoną pasagą, kas taip pat yra negera, nes išdžiovina ragą ir tada jis greičiau genda. Galima taikyti prie kojos ir įkaitinta pasaga, bet ji turi būti juoda, ne raudona. Jei pasaga gerai tinka prie nagos, tada prikalame ją dviem vinimis ir statome arklio koją ant žemės. Jei viskas tvarkoje, tada prikalame ir kitas vinis. Pakausčius arklį reikia pavadžioti žingsniu ir risčia ir žiūrėti, ar neatsiras kurių nors kaustymo trūkumų. Jei ir mažiausį pastebėsite, tai reikia jis tuojau pašalinti, nes kitaip daug iš to turėsite nemalonumų.

Dar turiu pabrėžti, kad blogai pritaikinta pasaga iššaukia labai blogas pasekmes. Siaura pasaga spaudžia padą ir iššaukia minkštųjų nagos dalių uždegimą. Be to, prikalus arklius per siauras pasagas nagos džiūsta ir trūkinėja. Plačios pasagos greit nuo kojų nukrinta ir tokiomis arklys lengvai sau kojas susižeidžia. Trumpos pasagos nesaugoja gerai padų ir todel arkliai dažnai kojas pasimuša.

Ligi šiol buvo kalbėta apie arklių kaustymą su sveikomis ir normalėmis nagomis. Tačiau pasitaiko daug arklių su įvariomis kojų ydomis, kuriuos kausyti yra ne lengvas darbas. Taip, pelkėtose srityse, kur arkliui ilgesnį laiką tenka vaikščioti drėgnoj vietoj, jo nagos tada daros plokščios. Tokius arklius galima kaustyti tiktai ypatingomis pasagomis, arba geriausia visai nekaustyti, ligi neatauga nagos. Tokių arklių padai reikia ištepti šilta (ne karšta) smala. Be to, negalima paprasta pasaga kaustyti ir stikuojančių arklių. Tokiems arkliams tinka ypatingos pasagos, kurios turi delčių išvaizdą.

Arklių valymas.

Šukavimas. Labai daug reikšmės turi arklio odos užlaikymas atatinkamoje švaroje, nes tai padeda medžiagų kitimui saugoja arklį nuo nušalimo. Arklių valymui visupirmiausia vartojama šepetys. Šepetys pašalina nuo arklio plaukų visokius nešvarumus ir dulkes, o taipogi pleiskanas. Juo arklys ilgiau stovi tvarte, juo jo plaukuose daugiau prisirenka pleiskanų. Tos pleiskanos kliudo arklio prakaitavimui ir per tai arklio plaučiams daugiau tenka dirbti. Panašus prakaitavimo sulaikymas blogos daro įtakos į arklio sveikatą, o dažnai iššaukia net odos ligas. Kad to neatsitiktų, reikia arkliai kas diena šukuoti ir tai taip šukuoti, kad ne tik nusivalytų nuo plaukų dulkės, bet ir pati oda nusivalytų, kad nepaliktų pleiskanų.

Geros arklių šukavimo pasekmės apsireiškia gana greit, nes plaukai pradeda žvilgėti ir gyvulys išrodo daug gražesnis ir sveikesnis. Dalykas tame, kad šepetys suerzina odos taukų liaukas, kurios daugiau pagamina taukų ir tuo būdu geriau ištepa odą ir plaukus. Dažnai valomas arklys turi trumpesnį, bet tankesnį plauką, negu apleistas arklys. Juo arklys mažiau dirba ir ilgiau stovi tvarte, juo dažniau jis reikia šukuoti.

Kuomet arklys ištisas dienas ganos lauke, tada užtenka jis apvalyti tiktai paviršutiniai, tai yra nutrinti nuo jo dulkės, šiaudų arba šieno pluoštai. Atsargiau reikia valyti arklys ir tada, kai jis šeriasi.

Masažas. Arklio trynimas šiaudų arba šieno pluoštu, o taipogi delnu, ne tik pašalina paviršutinius nešvarumus, bet taipogi daro geros įtakos į arklio odą ir sužadina kraujo vaikščiojimą. Panaši priemonė apsaugoja pailsusį arklį nuo nušalimo ir lavina esamus po oda raumenis.

Arklių plovimas ir maudymas. Arklių plovimas, o ypatingai maudymas vasaros metu yra labai pageidaujamas, nes tuo būdu geriausia pašalinama visokie paviršutiniai nešvarumai, arklys atvėsta ir daros daug gyvesnis. Tačiau negalima maudyti pailsusius ir suprakaituotus arklius, nes tokiems šaltas vanduo gali pakenkti.

Toliau, negalima arklių plauti ir maudyti žiemos metu; o taipogi pavasarį bei rudenį, nes vanduo nuplauja riebulus nuo plaukų ir tada arkliai greit gali nušalti.

Šukos. Pas mus arklių valymui dažniausia vartojama tam tikros geležinės šukos. Bet tai nėra pagirtinas dalykas ir tokių šukų arklio odos valymui nepatariama vartoti. Užtenka arklio odą valyti šepečiu, o šukas galima vartoti tiktai šepečio valymui, būtent: kartą braukiame šepečiu per arklio odą, o kitą kartą per šukas, kad pašalinus iš šepečio dulkes ir pleiskanas. Tam tikslui tos šukos ir tarnauja, bet anaiptol ne arklių šukavimui.

Arklių tvartai.

Arklių tvartai daug turi įtakos į jų sveikatą. Vietomis Vakarų Europoj arabai per ištisus metus laikomi lauke, tam tikruose garduose. Mūsų sąlygose panašiai elgtis negalima, bet vis delto pas mus dažnai be jokio reikalo arkliai per ilgai laikoma tvartuose. Geriausia būtų atšilus orui arklius laikyti tam tyčia įtaisytuose prie tvartų garduose, jei, žinoma, tie gardai galėtų apsaugoti arklius nuo vagių. Tokius gardus taisyti reikia prie medžių, kad karštomis dienomis arkliai turėtų reikalingą pavėsį.

Šaltesniems orams esant arkliai būtinai reikia laikyti tvartuose. Tvartai geriausi tokie, kuriuose lengvai keičiasi oras, bet kuriuose nėra traukimų. Arklių tvartai turi būti pakankamai aukšti ir su vėdintuvais (venteliatoriais). Arklių tvartams perdaug šviesos nereikia, nes arklys ganosi paprastai naktimis ir jo akys yra prisitaikiusios matyti ir tamsoje. Aiškioje šviesoje arklys mato silpniau. Tačiau tvartai, kuriuose nuolat arkliai laikomi, turi būti šviesūs, nes šviesa geros daro įtakos į gyvulio ūpą, kaip lygiai į sveikatą.

Arkliai tvartuose turi turėti tiek vietos, kad laisvai galėtų atsigulti ir išsitiesti be jokio pavojaus, kad jam kliudys kuris nors iš jo draugų. Geriausia kiekvienam arkliui įtaisyti atskirus gardus, tada jie bereikalingai nesispardo ir kur kas geriau pasilsi.

Jeigu arklių nedaug, tai galima jiems įtaisyti uždaromus gardus ir tada raišioti jų nereikia. Priešingam atsitikime pririšama arkliai prie sienos šale rindos taip, kad jis laisvai galėtų atsigulti ir atsikelti. Pririšti galima grandinėmis, diržais arba pančiais, tiktai jie neprivalo būti per ilgi, nes tada arklys gali susipainioti ir per tai gali atsitikti nelaimė. Kad arkliai nesusipainiotų, tai prie virvių paprastai pritaiso ypatingus medinius branktus. *A.*

(T. b.).

Apie agrastas.

Agrastų pas mus galima pamatyti kiekviename sode, tiktai naudos iš jų maža, nes jau kelinti metai, kaip beveik visas agrestas pas mus sunaikina Ame rikos miltinė — liga, kurią pas mus vadina dar „agrastų maru". Kadangi agrastos beveik visiškai išnyko iš vietos rinkų, todel paskutiniais laikais jos žymiai pas mus pabrango, net už pinigus negalima gauti.

Reikia pastebėti, kad agrastos pas mus gana pageidaujamos uogos, jų daug susivartoja miestuose konfitūrams ir vynui. Todel reikėtų ir mūsų ūkininkams į šiuos uogų krūmus daugiau kreipti domės, nes iš to ūkininkas galėtų turėti gana rimtą paspirtį, ypač tuo metu, kai pinigų nėra iš kur paimti. Pavyzdžiui, Vokietijoj ir Olandijoj iš agrastų turi nemaža pelno. Galima būtų turėti pelno ir pas mus, reikėtų tiktai daugiau į jas kreipti domės.

Daugelis sodžių pas mus jau išsiskirstė į viensėdžius. Šie ūkininkai paprastai užveda didesnius arba mažesnius sodus. Taigi, čia kaip tik būtų laikas pagalvoti apie agrastas ir paskirti sode ir joms atatinkamą vieą.

Žemė ir vieta.

Agrastos nėra lepūs krūmai ir jos gerai auga beveik visokiose žemėse, net tenai, kur neapsimoka sodas veisti. Bet tai nereiškia, kad jos reikia nustumti į pačią blogiausią vietą, kur jau niekas negali augti. Atvirkščiai, juo žemė joms bus trąšesnė, juo agrastos daugiau uogų duos ir uogos bus stambesnės ir skanesnės. Todel agrastos sodinti visuomet geriau apsimoka į stipresnes ir trąšesnes dirvas.

Agrastoms geriausia tinka vidutiniai drėgna dirva. Jei podirvis sunkiai praleidžia vandenį, tai tokioje dirvoje agrastos netarps. Tokioj dirvoj agrastų stiebai greit senėja, apauga kerpėmis ir samanomis, o didžiuma jaunų ūgių per žiemą nušąla. Tokią dirvą pirma reikėtų atatinkamai nusausinti ir tik po to galima būtų sodinti agrastas.

Agrastos gerai auga užtenkamai drėgname juodžemyje ir dirvoje prie molio. Jos gali gerai augti ir lengvose smėlio dirvose. Bet geriausia agrastos tarpsta lengvose prie smėlio žemėse, gerai įtręštose, o taipogi žemėse prie margelio.

Agrastos mėgsta aukštesnę ir atvirą vietą. Tokiose vietose jos duoda geresnes ir skanesnes uogas ir greičiau nunoksta. Agrastoms galima pavesti sode tam tikras plotas, galima jos sodinti patvoriais, o taipogi tarp vaisinių medžių. Tarp medžių jos galima sodinti kol medžiai jauni. Kai medžiai užauga ir pradeda užstoti agrastoms šviesą ir šios atsiduria pavėsyje, tada jos būtinai reikia persodinti, nes priešingam atsitikime jas greit užpuls samanos ir visokios ligos ir apskritai agrastos mažiau duos uogų. Taigi nuomonė, kad agrastos mėgsta pavėsį, yra klaidinga.

Trešimas.

Kad agrastos daugiau uogų duotų, jos kas metai turi būti tręšiamos. Be to jos daug uogų neduos. Geriausia su agrastoms taip elgtis. Sodiname jas į gerai įtrėštą gyvulių mėšlu ir dirbtinėmis trąšomis žemę, o paskui kas metai sustipriname žemę dirbtinėmis trąšomis. Dirbtinių trąšų agrastoms galima tiek duoti į $^{1}/_{4}$ ha: superfosfato nuo 75 ligi 100 kg., $40^{0}/_{0}$ kalio druskos nuo 50 ligi 75 kg., ir sieros rūkštіes amonio nuo 50 ligi 75 kg., Trąšas barstyti reikia pavasarį. Jei žemė sausa, tai trąšas galima ištirpinti vandenyje ir laistyti krūmus, pradedant nuo žydėjimo ligi užauga uogos.

Agrastų žiedų pumpurai kitiems metams atsiranda birželio ir liepos mėn. Tuo laiku agrastoms negalima duoti daug azoto trąšos, nes azotas, iššaukdamas kūno greitesnį augimą, tuo patimi gali daug pakenkti žiedų pumpurų vystymuisi.

Agrastų sodinimas.

Į gerai prirengtą ir įtrąštą dirvą sodiname agrastas. Patogiausias agrastoms sodinti laikas—ruduo, būtent spalių mėnuo, kad ligi šalčių agrastos galėtų dar įsitvirtinti žemėje. Sodinimui geriausia tinka dvimečiai krūmai, su gerai išlavėjusiomis šaknimis.

Agrastos gali būti išaugintos kaipo krūmas, arba nedidelis medelis. Agrastų medeliai būna labai gražūs, duoda didžiausias uogas, gražios spalvos ir anksti nunokstančias. Tačiau agrastų medeliai uogų duoda mažiau, negu krūmai ir priežiūros reikalauja daugiau. Todel ūkininkui nėra ko vaikytis gražumo, bet geriau daugiau uogų turėti.

Pas mus agrastas paprastai susodina tankiai, nes mano, kad tada daugiau uogų bus. Bet tai klaidinga nuomonė. Tankiai susodintos agrastos uogų duoda mažiau. Apskritai, agrastas reikia taip

sodinti, kad krūmas nuo krūmo būtų kokia 150—200 cm. Agrastos tada geriausia tarpsta, kuomet saulės šviesa lygiai pasiekia visą krūmą. Sodinant jaunus agrastų krūmus, išsyk išrodo, kad ir 100 cm. krūmas nuo krūmo užteks. Bet reikia neužmiršti, kad už metų — kitų agrastų krūmai žymiai paaugs ir tada joms bus jau ankšta. Todel agrastų sodintojai privalo neužmiršti šios aplinkybės ir nepakartoti klaidos, kuri beveik visuomet daroma užvedant sodus.

Prieš žiemą pasodintą agrastų šaknys reikia apsaugoti nuo šalčio, apdedant žemę aplink krūmus gyvulių mėšlu, panašiai kaip daroma su vaisiniais medeliais.

Pasodintų krūmų priežiūrėjimas.

Pasodinti agrastų krūmai gali išbūti toj pačioj vietoj kelioliką metų bet su sąlyga, kad jie bus atatinkamai prižiūrimi. Be priežiūros agrastų krūmus turi greit užpuola visokios ligos ir apskritai, uogų būna maža.

Pirmiausia, apie agrastų krūmus reikia sukasti žemė bent 2 kartu į metus — rudenį ir pavasarį — ir pašalinti visos piktžolės bent $^{3}/_{4}$ aršino aplink krūmą. Be to, anksti pavasarį žemė aplink krūmus turi būti pridengta arba gyvulių mėšlu, arba perdegusiais medžių lapais. Tai yra svarbu, ypač uogų nokimo metų. Pirmuosius 2 metu tarpus galima užsodinti bulvėmis, mėnesiniais ridikėliais, salotomis arba morkomis.

Toliau, norint, kad agrastos duotų uogų, jas būtinai reikia tręšti kas metai. Kiek ir kokių trąšų duoti agrastoms, jau buvo sakyta.

Be to, agrastų krūmus reikia kas metai genėti, būtent pavasarį ir birželio ir liepos mėn., agrastų nokimo metu. Agrastas genint reikia neužmiršti, kad *geriausios uogos būna vienmečių ir dvimečių šakučių*. Todel reikia žiūrėti, kad tos šakutės išaugtų sveikos ir tiesios. Turint omenyje, kad krūmo vidurys turi būti beveik apvalytas nuo šakų, kad kiekviena krūmo šaka galėtų kuodaugiausia gauti šviesos ir šilumos, mes pirmiausia ir išpiauname iš vidurio krūmo visas pasenusias 4—5 metų šakutes, kurios dažnai būna apaugusios kerpėmis ir samanomis. Iš šoninių šakų mes pašaliname visas tas, kurios viena į kitą trinasi arba auga į krumo vidurį. Gi jaunąsias šakutes pašaliname tiktai tas, kurios silpnos, vandeningos arba šalčio dagadintos, o ilgesnias tiktai sutrumpiname, nupiaujant jų galus. Kai del šakučių sutrumpinimo, tai reikia pastebėti štai kas: juo daugiau šakutės mes nupiausime, juo daugiau likusioje šakutės dalyje atsiras ūgių ir juo labiau sutankės krūmas. Gi nupiovus tiktai pačius šakų galiukus su 2—4 pumpurėliais (akutėmis), likusioje šakos dalyje daugiau atsiranda vaisinių pumpurėlių. Todel sakoma, kad ilgas apipiaustymas iššaukia augimą, o trumpas—derlių.

Apipiaustant agrastas reikia kuodaugiausia palikti šakučių, kurios išaugo pereitą vasarą. Pats agrastų apipjaustymas reikia atlikti kovo pabaigoj arba balandžio pradžioj, ne vėliau, nes agrastos pradeda sprogti gana anksti. Daugelį šakučių reikia smarkiai sutrumpinti, kokia $^{1}/_{3}$—$^{1}/_{2}$ jų ilgumo ir tada jos duos daug šalutinių ūgių. Tada birželio arba liepos mėn., uogų nokimo metu, nereikalingus ir silpnuosius ūgius pašaliname, nes kitaip krūmas per 2—3 metus pasidarys labai tankus, išsiplės labai į šalis ir uogų duos tiktai šoninės šakos, nes vidurinės atsidurs pavėsyje. Jei agrastų apipiaustymas atlikti kas metai, tai jos gali duoti vaisių gerų 6—8 metus. Po to senuosius krūmus galima pašalinti ir pasodinti jaunus naujoje vietoje. Suprantamas dalykas, senuosius krūmus pašaliname tada, kai jaunieji krūmai jau pradeda duoti uogų. Ilgiau laikyti agrastų krūmus neapsimoka, nes tada jos tik užima bereikalingai vietą ir maža naudos duoda.

Agrastų veislės.

Pas mus galima sutikti dviejų rūšių agrastų, būtent: kurios duoda lygių uogų ir plaukuotų. Viena ir kita agrastų rūšys dar skiriasi į raudonąsias, rausvąsias, žaliąsias ir baltąsias agrastas. Visų spalvų agrastas sulig uogų didumo galima skirti į dvi rūši, būtent: vietines ir angliškąsias. Vietinės agrastos yra kantrios ir duoda paprastai mažas uogas, o angliškosios duoda dideles uogas, kai kurių uogos būna kaip karvelio kiaušinis. Agrastų krūmus su stambiomis ir smulkiomis uogomis galima pažinti iš dyglių skaičiaus ir ilgumo. Stambiauogių krūmų dygliai ilgi, paliai apačią stovi ir randasi poromis, o dažnai net pro tris (trečiasis dyglis būna paprastai ne visai išaugęs). Gi smulkiauogių krūmų dygliai trumpi, ploni, randasi dažniausia po 1 ir tik retai po 2.

Geriausiomis agrastomis skaitoma šias:

Su raudonomis uogomis: Avenarijus, Gringams Industri.

Su žaliomis uogomis: Pjen Long Grin, Grin Uilo.

Su geltonomis uogomis: Golden Oron, Delo lajon.

Su baltomis uogomis: Apoloir Šanon.

P. K.

Ūkio patarimai.

Paklausimas. Aš peniu kiaulę lašiniams, bet ji pradėjo reikalauti kuilio ir todel paduoto ėdesio nenori ėsti. Aš nenoriu jos leisti prie kuilio. Tai kas daryti, kaip ją galima būtų nupenėti lašiniams.
I. L. G.

Atsakymas. Neleiskite prie kuilio, praeis jos užimas ir vėl pradės ėsti. Kitos išeities nėra.

Paklausimas. Aš perku žemės, ant kurios užtraukta paskola. Todel prašau paaiškinti kas tą paskolą turės mokėti: aš, ar tas, kuris ją užtraukė?
Giel..

Atsakymas. Paskolą turės mokėti tas, kuris nupirks žemę, ant kurios užtraukta paskola.

Paklausimas. Aš noriu išvažiuoti užsienin, bet nežinau ar išleis, nes turiu pasiskolinęs iš banko pinigų? Kai skolinom pinigų, tai skriptą visi pasirašėm būtent: aš, motina ir sesuo. Man išvažiavus, skolą apsiima sumokėti motina ir sesuo.
J. L. G.

Atsakymas. Tamstą į užsienį be abejo išleis, jei tik kitokių kliūčių nebus. Gi nesumokėjus savo laikų skolą Tamstos turtą išlicituos ir daugiau nieko.

Paklausimas. Mes trys Stašonių sodžiau ūkininkai norime užtraukti paskolą ir už tuos pinigus pirkti 10 dešimtinių žemės tam pačiam sodžiuje. Pinigų reikia 10 tūkstančių auksinų. Visi trys turime po 10 dešimtinių žemės. Tai ar galima būtų gauti tokia paskola ir koks nuošimtis reikėtų mokėti?
Juozapas Rudokas.

Atsakymas. Jei Tamstų žemė gera ir perkamoji žemė taip pat gera ir niekur neužstatytos, tai užstačius 40 deš. žemės būtų galima gauti iš Ūkio Banko ilgo termino paskola 10 tūkstančių auksinų. Jei žemė bloga, tai tokios sumos neduos. Bet kadangi Tamstos pirkėjai trys, tai dalyką žymiai apsunkina, nes kiekvienam teks paskola rūpinties skyrium. Tai yra dalykas ne lengvas, greit jo ne atliksite ir abėjoju, ar Tamstoms verta tuo užsiimti.

Jei vis delto norėtumėt rūpinties paskolą gauti, tai kreipkitės asmeniškai į Ūkio Draugiją (Didžioji g. Nr. 17), tai Tamstoms padės. Laiškais nieko čia nepadarysite, nes daug formalumų reikės atlikti vietoje.

Paklausimas. Ar yra koks moksliškas būdas surasti vietą šuliniui? Žmonėse vyrauja šie posakiai: kur auga rūkščia, kur vasaros metu po saulėtos dienos vakare žemė daros šaltesnė, ten, sako, vanduo arčiau. Beto, kur sausi neminti linai greičiau atidrėgsta, ten esą taip pat arčiau vanduo. Ko verti yra šie posakiai ir ar galima jais remties?
A. Zabarauskas.

Atsakymas. Maksliškiausias ir tiksliausias būdas vandeniui surasti—tai mėginamieji gręžimai. Tačiau tam darbui reikia turėti tam tikri prietaisai.

Ar žmonių padavimai turi savyje pagrindo—sunku pasakyti, juo labiau, kad tų būdų mes neišmėginome. Vis delto manome, kad tais padavimais negalima perdaug pasitikėti.

Paklausimas. Šiemet pas mus labai neuždėrėjo bulvės, taip kad daugelis jau nuo Kalėdų bulvių visai neturi, taigi neturėsime ir sėklai. Būtų labai gera, kad kas nors išrūpintų bulvių sėklos kreditan bent iki rudeniui, galėtume ir didesnį nuošimtį užmokėti. Per badmetį Rusijoje bulves sodino supiaustę į daugelį gabalėlių. Gal taip ir gerai ir ar gali tada bulvs užderėti?
A. Mikna.

Atsakymas. Beveik nėra jokios vilties, kad Tamstos kas nors išrūpintų bulvių sėklos kreditan, norint ir didžiausią nuošimtį užmokėtumėt. Nederlius šiemet visus palietė, visi reikalingi pagalbos ir todel nėra kam padeda.

Geriausia sodinti nedideles čielas bulves. Didesniąsias galima perpiauti į dvi dali, bet taip, kad į abi pusiukes patektų maždaug lygus skaičius akelių. Piaustyti bulvių sėklą į daug dalių yra negera, nes daug tokios sėklos nesudygo, o kuri sudygo, tai menkos iš jų bus bulvės. Geriau mažiau bulvių užsodinti, bei kaip reikia. Tada daugiau naudos bus.

Paklausimas. Ar į kiekvieną žemę tinka vienodos pirktinės trąšos, ar kaip kitaip? Aš pereitais metais bėriau šitų trąšų rugiams, bet nemačiau jokio skirtumo tarp tręštų rugių ir visai netręštų.
I. L. S.

Atsakymas. Sunkioms dirvoms geriau tinka superfosfatas ir kalio druska, o lengvoms smėlio dirvoms — tomamilčiai ir kainitas. Salietros tinka visokioms dirvoms, o taipogi drėgnoms dirvoms.

Kadangi neparašėte, kokių trąšų bėrėte rugiams, tai į antrąjį klausimą negalime atsakyti. Javai reikalauja trijų trąšų, todel viena kuri gali nieko nepadėti. Pagaliau, pereiti metai buvo išimtinai blogi, todel ir trąšos negalėjo taip gerai veikti. Tačiau apie skirtumą iš akies negalima niekuomet spręsti. Reikia pasverti šiaudus ir grūdus ir tik tada pamatysime skirtumą.

Paklausimas. Kokiu būdu geriausia bulvės sodinti: ar visur vienodai, ar kaip į kokią žemę? Be to, koks mėšlas bulvėms geriausia tinka? Prieš žiemą suariau rugienas gana giliai. Kaip dar reikia žemę rengti pavasarį, kad gerai užderėtų bulves? Kokios bulvės geriausia dera? Žemė vidutinė prie molio.
J. L. G.

Atsakymas. Apie įvairius bulvių sodinimo būdus ir atmainas jau buvo sakyta pereitame numeryje. Pasiskaitykite. Tiek tegalime pridurti, kad į lengvas smėlines dirvas sodinams giliau, o į menkesnes sekliau.

Gerai padarėte, kad prieš žiemą bulvėms giliau suarėte. Bulvės mėgsta gerai išdirbtą ir purią žemę, todel arimą pavasarį išlyginkite akėčiomis ir dar kartą suarkite. Pavasarį bulvėms ariama kartą arba du, tai pareina nuo to, kokia žemė.

Kietas molines dirvas dažnai tenka net du kartu arti, o mažiau kietas užtenka vieną kartą. Gi lengvas dirvas suariama giliau prieš žiemą, o pavasarį visai neariama, kad perdaug neišdžiovinus dirvos. Bet tada iš rudens reikia du kartu arti: pirmu kartu tuojau rugius nuo lauko nuvalius, o antru kartu prieš žiemą — giliau.

Geriausia trąša bulvėms gyvulių mėšlas, kuris sunkesnėse dirvose reikia būtinai aparti iš rudens, o lengvesnėse galimą anksti pavasaryje. Iš pirktinių trąšų bulvėms galima duoti zuperio, kalio druskos ir azotniako. Kiek ir kokių trąšų duoti, tai pareis nuo to, kaip dirva įkrėšta gyvulių mėšlu.

Paklausimas. Aš noriu pirkti gerą meitelį ir penėti lašiniams, tai kaip pažinti, kad jis geras?
J. L. G.

Atsakymas. Ne visuomet iš akies galima gerai pažinti.

Paklausimas. Turiu labai gerą kumelę, kurią bevažiuodamas sušildžiau ir per neatsargumą pastačiau prieš vėją, kas jai pakenkė ir dabar visai nieko neregi. Taigi, kaip ją gydyti; naminėmis priemonėmis, ar kreipties prie gydytojo? Norėčiau kaip nors naminėmis priemonėmis, nes pas veterinorių kreipties neturių lėšų.
L. S.

Atsakymas. Naminės priemonės čia maža ką padės. Kreipkitės į artimiausią veterinorių.

Paklausimai. 1) Ar galima išsiskirstantiems į viensėdžius gauti ūkio mašinos išmokėjimui ir per kiek laiko? Prie rusų tas buvo galima.

2) Būtų labai gerai, kad sužinojus kur ir kokiu būdu kreiptis, kad gavus medžių papildymui persinešant trobas, ir ar galima būtų nors nustatyta kaina (taksa) gauti?

3) Skaičiau, jog galima nebrangiai gauti esparceto, bet kur ir kiek kainuoja, nepasakyta. Man reiks vieno pūdo ne mažiau. O gal bus galima Ūkio Draugijoje gauti? Prašyčiau apie tai pranešti.

Atsakymas. 1) Valdžios Ūkio Bankas duoda paskolas mašinų sekcijoms pirktis visokių mašinų: pavyzdžiui, sėjamųjų, kuliamųjų, javų valymo, trejerių, žmijkų, fuktelį ir arfų. Paskola išmokama per trejus metus, per penkis pusmečius. Pirmoji rata bus mokama už metų nuo paskolos gavimo, o kitos kas pusė metų. Paskolos didumas 70% tikros mašinų kainos, o 30% turi sumokėti pati sekcija savo pinigais prieš kredito real zavimą Valdžios Ūkio Banke. Metinis nuošimtis bus 1%. Mašinų sekcija galima įsteigti prie kiekvieno Ūkio Ratelio. Manome, kad bus neprošalį pasinaudoti tuo kreditu ir jei norėsite įsteigti tokią sekciją, prisiųsime Tamstoms reikalingus blankietus ir nurodymus, o parsikalavus rateliui ir savo instruktorių.

2) Dabar medžių naujų trobų statymui ir ta.symui galima gauti su sąlyga išmokėti ratomis per metus rinkų kaina (taksa). Liet. Ūkio D—ja rūpinasi, kad galima būtų geresnėmis sąlygomis gauti medžio statybai.

3) Esparceto galima gauti per Ūkio Draugiją po 1.50 sk. kilogramas. Jeigu perkama 100 kg. tai pigiau preina

Kainos Vilniuje.

(1929 m. II.5 d.)

Javų, maisto produktų ir kitų dalykų.

Javai.

Rugiai	už 100 kg. . . .	38—40 auks.
Kviečiai	„ „ „ . . .	43—46 „
Miežiai	„ „ „ . . .	33—34 „
Avižos	„ „ „ . . .	32—33 „
Grikiai	„ „ „	—35 „
Žirniai	„ „ „ . . .	50—70 „
Vikiai	„ „ „ . . .	35—36 „
Peluška	„ „ „ . . .	38—39 „
Burokai	„ „ „ . . .	13—21 „
Bulvės	„ „ „ . . .	10.80 sk.

Produktai

Jautiena	už 1 kg.	1.90—2.20 sk.
Veršiena	„ „ . .	1.60—1.70 „
Kaulai	„ „ . .	0.50—0.60 „
Kiauliena	„ „ . .	2.60—3.00 „
Lašinių papr.	„ „ . .	3.20—4.50 „
Riebalai (Šmalcas)	. .	3.60—4.00 „
Sviestas nesūd.	„ „ . .	7.00—8 000 „
„ sūdytas	„ „ . .	5.50—.650 „
Cukrus kąsn.	„ „ .	—1.90 „
Cukrus sm.	„ „ .	—1.60 „
Baltoji druska	„ „ . .	— .35 „
Javų kava	„ „ . .	2.00—2.50 „
Grietinės 1 litr.	. . .	2.00—2.50 „
Kiaušinių dešimts	. . .	2.00—2.50 „
Žibalo 1 litr.	. . .	— 60 „
Muilo skalb. už 1 kg	. .	1.50—2.40 „
Žvakės	„ „ . .	1.70—3 20 „

Pinigų kursas.

Doleris	8 auks. 86 sk.
10 rublių aukso	46 auks.
Červoncas (10 r.) . . .	16 auks.

KORESPONDENCIJOS.

Ratnyčia, Gardino apskr.

Pereitame „Viln. Rytojaus“ numeryje Jaunuolis aprašė Ratnyčios gyventojų tamsumą, bet tai nenuostabu, kad esame tokie, nes pas mus trūksta mokytojų darbštumo. Jie gyvendami mūsų miestely didžiuojasi, kad esą apsišvietę, ir nenori su mumis užsiimdinėti. Jau kelinti metai, kaip pas mus gyvuoja „Ryto“ mokykla kurioj kasmet sulaukiam vis naujo mokytojo. Tik gaila, kad dar iki šiol nė vienas neparodė ir neparodo savo darbštumo. Jie savo pareiga laiko pamokas, ir be to nepaaiškina jaunimui apie degtinės kenksmingumą, apie laikraščių skaitymą. Prieš karą pasistatėm didelę, gražią bažnyčią, kurioj dabar susirinkę garbiname Dievą. Tik klausimas, ar ilgai galėsime taip garbinti? Bažnyčia pamažu nyksta ir jos niekas netaiso. Yra išrinktas „bažnytinis komitetas“, bet ir jis per kelis metus dar nieko nepadarė. Kunigas jau treti metai kaip renka aukas bažnyčios taisymui, bet to taisymo nesimato.

Jaunutis.

Jeciūnai, Švenčionių valsč.

Jeciūnų sodžiaus Šv. Kazim. skyriaus jaunimas, vadovaujant p-lei M. Tunkūnaitei, surengė vakarėlį. Po vaidinimo „Šv. Hermanos Gyvenimas“, vaikai ir jaunimas padainavo d.ainelių, pasakė gražių eiučių. Žmonių iš apylinkio susirinko nemaža. Tik gaila, kad dar atsiranda iš jaunimo tarpo tokių, kurių jaunos širdys nunuodytos degtinėle. Taigi šitame vakarėly irgi atsirado „svečias“ iš Pagireikų Ant. P., kuris prasidėjus šokiams ėmė kumščiais daužytis vakarėlio rengėjus. Vyrai buvo priversti pašalinti tvarkos šį ardytoją.

Iki šių metų gyvavo mūsų sodžiuje „Ryto“ mokykla. Bet, šiemet mes jos netekome. Inspektorius, paduotus „Ryto“ mokytojus, atmetė ir netvirtino. Tokiu būdu mūsų vaikučiai lanko lenkų mokyklas. Mes kiek galėsime mokysime vaikučius nors namie savo mylimos lietuviškos kalbos!

Jeciūniškis.

Margionys, Marcinkonių valsč.

Mūsų sodžiuje susipratimas taip toli pažengė, kad retai kur galima būtų užtikti namą, kur vaikinas ar mergaitė neturėtų užprenumeravę kurio nors lietuviško laikraščio. Lenkuojančių sodžiuje, ypač jaunime, visai nėra, visur ir visuomet yra lietuviai, ir lietuvybę brangina. Taipogi jaunimas, ypač mergaitės, moka labai daug lietuviškų senobinių ir gražių dainų.

Dėka gerb. mūsų parapijos klebono kun. Čaglio, įvesta blaivybė palietė ir mūsų bent dalį jaunimo, ir jau galima tvirtinti, kad girtybė greitu laiku visai neberas mūsų jaunime vietos.

Turime ir „Ryto“ mokyklą, kuri visą laiką veikia, ir ko rodosi mums čia be truktų. Bet niekur nėr ant tiek gera kad nebūtų taisytina. Tai taip ir mūsų sodžiuje. 1927 metų pabaigoje isikūrė Šv. Kazim. Dr-jos skyrius, bet lyg šiol veikė tiktai... popieryje. Nes nuo įsikūrimo dienos nebuvo padaryta nė vieno susirinkimo, net laikas perėjo, o nauja valdyba nerinkta. Nariai laukia iš Valdybos, o Valdyba iš narių, net ir pirmininkas nusiskundžia, kad nariai nieko neveikia. Ne, netiesa, nariai veikia, nes uoliai knygas skaito, ir nuosavių knygų daug paaukavo knygynėliui. Norėčiau sykiu čia prikišti jaunimui, nes į skyrių įeina beveik vieni vyrai, vaikynų tik keli, o mergaičių nė vienos. Juk Šv. Kazim, Dr-ja jaunimui globoti įsteigta, tai kodel gi jaunimas mūsų į ją taip iš aukšto žiūri?

Mikucynas.

Pelegrinda, Gervėčių val. Sodžius nedidelis, taigi ir jaunimo nedaug, tačiau jis yra susibūręs prie Šv. Kazimiero D—jos skyriaus. Sodžiuje tautiškas susipratimas sparčiai auga. Š. m. sausio 13 d. „Ryto“ mokykloje p-lės Z. Luneckaitės rūpesniu buvo surengtas vaikams vakarėlis. Vaidinta „Nesipriešink Marytei“ 2 veiksmų komedija. Pasibaigus lošimui padainuota kalėdinių giesmių, dainelių ir pasakyta gražių tautiškų eilių.

Svečias.

Žiūrai, Varėnos val. Ketvirti metai turime savo lietuviškąją „Ryto“ mokyklą, kuria esame visi patenkinti. Mokytojauja darbšti mokytoja p. E. Čibiraitė. Jos rūpesniu sausio mėn. 13 d. buvo suruošta vaikams eglutė. Po to K. Meškiniukas skaitė paskaitą iš Lietuvos praeities. Susirinkimas pabaigtas tautos himnu. Taip pat veikia Šv. Kazimiero draugijos skyrius, kuriame yra apie 70 egzempliorių knygų, kuriais jaunimas noriai skaito. Į sodžių pareina „Vilniaus Rytojaus“ 3 egz,, „Jaunimo Draugo“ 7 egz. ir kitų. Be to gauname keletą lietuviškų laikrąščių iš Amerikos.

M. Bijūnėlis.

Girios, Gervėčių valsč.

Šio sodžiaus lietuvių jaunimas dirba kiek tik gali kultūros darbą ir atliekamo nuo darbo laiko veltui nepraleidžia. Įsteigus rudenį mokytojui L. vakarinius kursus, skaitlingai juos lankė, iš ko turėjo nemaža naudos. Skaitoma taipogi ir laikraščiai: „Vilniaus Rytojaus“ ateina 18 egz., „Jaunimo Draugo“ 12 egz., „Życie Ludu“ 2 egz. ir kitų.

Š. m. sausio mėn. 6 d., per Tris Karalius „Ryto“ mokykloje mokytojas L. suruošė vaikams eglutę. Programon įėjo: Kalėdinės giesmės, eilutės, dialogai, liaudies dainelės, monologas ir šokiai su žaidimais.

Kitam gi bute, vakarinių kursų lankytojai, tam pačiam mokytojui padedant, suruošė vakarą. Programon įėjo 2-jų veiksmų komedija „Velnias ne boba“, monologas „Del kraičio“ ir dar šis tas. Artistai puikiai atliko savo roles, todel ir į žiūrėtojus padarė malonaus įspūdžio.

Akis.

Kalninė, Melagėnų vals.

Kaip žinoma, yra tai didelis sodžius, grynai lietuvių gyvenamas. Tik, deja, ačiū pačių tėvų tamsumui ir apsileidimui, savos lietuviškos mokyklos neįsisteigėm ir dabar esame priversti leisti mūsų vaikus valdiškon mokyklon Melagėnuose. Tai labai liūdna. Bet negeriau stovi susipratime ir jaunimas, kuris pradeda visame kame graibstytis svetimos kalbos. Tik dabar, ačiū mūsų klebono rūpesniui, pradedama susiprasti ir žadama net lietuviškų laikraščių išsirašyti, ką pirma tik pajuokdavo. Beto žadama įsteigti Šv. Kazimiero Draugijos skyrių, mat paskutiniu laiku kalnėniškėnai pradeda suprasti švietimo svarbumą.

Gerai Girdėjęs.

Pajurgiškė, Daugeliškio vals.

Nedidėlis tai sodžius, vos 10 ūkininkų. Sodžiun pareina 4 egz. „Vilniaus Rytojaus“ ir 2 „Jaunimo Draugo“. Sustojus laikinai veikti „Ryto“ mokyklai Mikalave, buvome priversti savo vaikus leisti valdiškon mokyklon, bet sausio mėn. 19 d. pradėjus veikti minėtai lietuviškai mokyklai, vėl paleidom savo vaikus, tikėdami, kad joje išmoks daug gero.

Šikšnosparnis.

Sabališkė, Ceikinių valsč.

Mes bent kiek esame nuskriausti perkėlus iš mūsų „Ryto“ mokyklą į Zuikas, kur dabar irgi kaip į mūsų vaikai. Mokykla vis tik paliko sodžiuje labai gerą kultūrinę įtaką, žmonės ėmė susiprasti, pradėjo busti ir jaunimas. Dabar mūsų jaunimas yra gerokai susipratęs ir nuo knygos, bei laikraščio nesitolina. Sodžiun pareina 2 egz. „Viln. Rytojaus“. Tai dar per maža. Girdėtis, kad čia bus įsteigta jaunimo vaidintojų kuopelė. Būtų labai pagirtinas dalykas.

J. Garnys.

Stegalėnai, Linkmenų vals.

Seniau čia dažnai vaidindavo lietuviškus vakarus. Nežinau, kodel dabar užmigo tie visi vakarėliai? 1928 m. J. R. rūpesniu buvo įsteigta „Ūkio Ratelis“ į kurį iš apylinkių sodžių ūkininkai skaitlingai prisidėjo. 1927 m. atkėlė iš Maksiūnų sodžiaus lenkišką mokyklą, į kurią esame priversti leisti savo vaikus. Šiemet toje mokykloje mokytojas surengė eglutę, bet prieš tai pareikalavo iš vaikų sudėti po pusę auksino. Mokytoja išmokino vaikus dainuot lietuviškai ir lenkiškai. Deklamuojant lietuviškai visi pi̇ojo delnais, o lenkiškai nieks, net kojom trypė.

Jaunutis.

Nepriklausomoj Lietuvoj.

Amerikos prezidentas dėkoja Lietuvai už Kellog'o pakto ratifikavimą.

Šiaurės Amerikos prezidentas Kulidžas per Amerikos pasiuntinį Kaune p. Kolemaną išreiškė padėkojimą Lietuvai už Kellog'o pakto ratifikavimą.

Lenkų spaudos melo rekordas.

Pereito mėn. 28 dieną atsistatydino Lietuvos generalinio štabo viršininkas pulk. Plechavičius. Kitą dieną tą žinią padavė Lietuvos spauda. Pulk. Plechavičius atsistatydino, kaip žinoma, del blogo savo sveikatos stovio. (Reikia priminti, kad pereitų metų rudenį jisai buvo gavęs kelių savaičių sveikatos atostogas). Tuo pat laiku Ryg s spaudoje pasirodė žinių, kad į Generalinio Štabo viršininkus išvardijama generolo leit. Kubiliaus, vieno pirmųjų Lietuvos armijos organizatorių, pavardė. Ir kas čia rodos ypatingo. Bet kur tau. Jau kitą dieną lenkų spaudoj, o pirmiausia Vilniaus, pasirodė sensacingų ir, žinoma, prasimanytų žinių apie pulk. Plechavičiaus atsistatydinimą. O pereito penktadienio ir šeštadienio vilniškėj lenkų spaudoj melagingumas pasiekė rekordą. Endekų laikraštis „Dz. Wil.“ tyčia iasdien išeidavo pavėluotai, kad daugiau būkime atviri, primelavus. Pavyzdžiui, šio mėn. 1 d. pranešė viename ir tame pačiame numeryje, kad *„suimtas Plechavičius“*, ir kiek toliau *„Suimtas Valdemaras“*. Skaitytojai kvatojosi už pilvų susiėmę del tokio endekėlių kvailumo. Bet kitą dieną vadinamųjų „demokratų“ organas „Kur. Wil.“ vėl stambiomis raidėmis rašo: *„Krwawe walki na ulicach Kowna“*. Tai jau superkvailumo ir nayvumo rekordas, prieš kurį net nesugeba konkuruoti gatvės organas „Express Wil.“ Žinoma, vėliau paaiškėjo, kad nieko panašu Lietuvoje nebuvo, ir tik dovanai lenkų redaktoriai prigadino sau kraujo. Bet tas faktas dar kartą įrodė, kad visi Vilniaus bobų pletkai lenkų laikraščiams yra patikimiausios žinios. Sveikiname su galutinu etikos nupuolimu...

„Naujas Žodis“ tobulėja.

Vienintelis šiuo metu Lietuvoje iliustruotas žurnalas „Naujas Žodis“ pradėjo penktuosius savo gyvavimo metus. Šį žurnalą prieš penketą metų pradėjo leisti Rygoje Juozas Paleckis, kuris iki šiol buvo jo redaktoriumi. Vėliau „Naujas Žodis“ buvo perkeltas Kaunan. Dabar šis iliustruotas žurnalas kas kart labiau tobulėja susilaukdamas iš visos Lietuvos daugybę prenumeratorių. Paskutiniu metu, kaip praneša Lietuvos spauda, „Naujo Žodžio“ redaktorius p. Juozas Paleckis pasitraukė iš redaktoriavimo. Jo vieton leidėjai išsirinko p. Šimkėną.

Parodos nebus.

Lietuvos spauda praneša, kad šiais metais bendros visos Lietuvos parodos, kuri buvo pernai, nebus. Užuot bendros parodos, žadama ruošti rejoninės apskričių parodos.

Kaune pasimirė rusų laikraščio „Echo“ redaktorius.

Sausio mėn. 28 d. Kaune pasimirė rusų laikraščio „Echo“ redaktorius N. Radinas. Velionis buvo advokatas, bet kartu patyręs ir gabus žurnalistas. Prieš kara leido Vilniuje progresyvinės minties dienraštį „Naša Kopeika“ ir „Severo Zapadny Golos“. Be to bendradarbiavo dideliame rusų dienraštyje „Birževyje Wiedomosti“. Po karo gyveno Berlyne, kur dirbo rusų emigrantų dienrašty „Rul“, o 1927 m. atvykęs Kaunan ėmė redaguoti „Echo“.

Atsistatydino Tikybų Departamento direktorius kun. Mironas.

Lietuvos spauda praneša, kad Švietimo Ministerijos Tikybų departamento direktorius kun. Dekanas Vladas Mironas atsistatydino. Kiti laikraščiai rašo, kad kun. Mironas visai pasitraukęs iš politinio gyvenimo,

Pasimirė vilnietis Juozas Šadreika.

Vilniuje gauta žinių, kad prieš dvi savaites pasimirė Kaune vilnietis Juozas Šadreika. Velionis yra kilęs iš Ulbinų kaimo, Kaniavos valsčiaus, Vilniaus-Trakų apskrities. Nuo 1918 m. mokėsi Vytauto Didžiojo Gimnazijoj, kur dalyvavo įvairiose liet. moksleivių kuopelėse. Po to 1924 m. išvyko Nepriklausomon Lietuvon, kur mokėsi toliau. Būdamas Kaune, aktyviai dalyvavo vilniečių lietuvią gyvenime, be to rašinėjo lietuvių spaudoje apie Vilniaus krašto lietuvių vargus. Velionis Šadreika, vargingų mažažemių tėvų sūnus, buvo susipratęs lietuvis, patrijotas. Kaip pranešama, pasimirė būdamas dideliame skurde. Tebus lengva tautiečiui ir kartu mokslo laikų draugui Juozui laisvos Lietuvos žemelė, kurią jis už vis buvo numylėjęs.

R. M.

— Anglijos karalius ne sveikinęs b. vokiečių kaizerio Vilhelmo 70 m. amžiaus sukaktuvių proga.

— Kelogui už jojo paktą manoma įteikti Nobelio premija.

— Gripas jau siaučia visoje Europoje. Rygoje, Taline ir Madride uždarytos beveik visos mokyklos.

— Madride jaunuolis kėsinosi nužudyti popiežiaus nuncijų. Pasikesinimo smulkmenos dar nežinomos.

— Bulgarijos karalius Borisas išvyko užsienin. Kaip sako, jis vyksta ieškotis žmonos.

— Amanula dar nesirengia nusileisti. Jio renka kariuomenę ir pavasarį žadąs ieškoti prarastą sostą.

— Venecueloje (Amerika) ištiko žemės drebėjimas. Daug trobesių sunaikinta. Drebėjimo vietoje jau rasta apie 200 lavonų.

— Šią savaitę visoje Europoje buvo dideli šalčiai. Tuomet, kai nuo po didelių šalčių susilaukėme šiek tiek šiltesnio oro, Europos viduryje (Čekijoje) šalčiai pasiekė ligi 37° C. Šaltas oras iš mūsų krašto nuslinko į pietus ir pasiekė net Italiją, ir ten termometras rodė 0° šalčio.

— Paryžiuje bus gražiausių moterų paroda. Iš visų kraštų siunčiamos gražiausios moterys, iš kurių tarpo bus parinkta visų gražiausia. Daug kas pašiepė ši sumanymą.

Padėka.

Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos vardu dėkoju už dalyvavimą Sąjungos suruoštam koncerte pereito mėn. 20 d.: Konservatorijos mokinėms, solistėms p.p. A. Patapavičiūtei, M. Pranculevičiūtei, Gimnazijos choro vedėjui p. A. Krutuliui ir visiems kitiems, prisidėjusiems prie koncerto suruošimo.

K. Blažys

Viln. Liet. Stud. S-gos pirmininkas.

Vilniuje, 1929 I.31 d.

VIETOS KRONIKA.

„Lietuvių Koperacijos Bankas".

Šio mėn. 1 d. Lietuvių Klubo bute įvyko vietinių lietuvių ir ūkininkų, atvykusių iš provincijos, susirinkimas, kuriame buvo svarstoma koperacijos banko steigimo klausimas. Susirinkime pirmininkavo inž. Jonas Vengris, sekretoriavo Rapolas Mackevičius. Apsvarsčius vispusiškai banko steigimo klausimą ir susipažinus su įstatymais, tvarkančiais bankų veikimą, nutarta steigti „Lietuvių Koperacijos Bankas". Po to buvo paskaityta įstatai ir išrinkta Priežiūros Taryba. Valdybon manoma, kad įeis: p.p. Stašys, Karazija ir Narbutas; Tarybon gi: pp. Veleckas, Špokas, Krutulys, d-ras Alseika, Matjošaitis ir Budrevičius.

Tai yra pirmoji mūsų koperacijos banko užnomazga, kuri, reikia manyti, išaugs į gražią ekonominę organizaciją, kuri aprūpins pirmoj eilėj plačius lietuvių ūkininkų sluogsnius.

Prie to jaučiame pareigą pridėti, kad nepateisinamas yra kaikurių vietos lietuvių inteligentų abejingumas organizuojant tą taip svarbią ekonominę draugija ir dar nepateisinamiau atrodo kaikurių asmenų perankstyvas išėjimas iš susirinkimo. Bet tikimės, kad pradėtas darbas veltui nenueis.

Vasario 16 d. šventė.

Teko patirti iš tikrų šaltinių, kad vasario 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktuvių minėjimą ruošia Laikinasis Vilniaus Lietuvių Komitetas su plačia ir įdomia programa, kurion įeis paskaita ir koncertinė dalis. Nepriklausomybės paskelbimo minėjimas įvyks kitą šeštadienį, t. y. 16 d. 7 val. vakarą „Apollo" salėje. Platesnę programą paduosime kitame numeryjei. Salėn įėjimas bus tik su pakvietimais, kuriuos galima bus gauti pas Komiteto sekretorių šio mėn. 12, 13 ir 14 dienomis tarp 12 ir 1 val. Komiteto raštinėje (Dominykonų g. 12). Į iškilmes laukiama ir provincijos lietuvių.

D-ro Jono Basanavičiaus paminklo pašventinimas.

Iš Lietuvių Mokslo Draugijos pranešama, kad vasario 16 dieną Rasų kapinėse bus iškilmingai pašventintas a. a. D-ro Jono Basanavičiaus kapo paminklas. Paminklo pašventinimas įvyks 11 val. dieną.

Visuotinis Lietuvių Mokslo Draugijos susirinkimas.

Teko patirti, kad paskutiniame Lietuvių Mokslo Draugijos Valdybos posėdyje buvo svarstoma visuotiniojo susirinkimo šaukimo klausimas. Susirinkimas nutarta šaukti balandžio 7 d.

Buvusios retorsijos kalinių arbatėlė.

Pereitą trečiadienį Lietuvių klubo bute įvyko buvusios 1927 m. spalių mėnesio „retorsijos" kalinių arbatėlė, kurioje dalyvavo kelios dešimtys asmenų. Taip pat buvo atvykusių keletas buv. kalinių ir iš provincijos. Visą vakarą nuotaika buvo labai nuoširdi ir jauki. Susirinkę kaliniai dalijosi pergyventais „retorsijos" metu įspūdžiais ir atsiminimais. Prie vakarienės buvo iškeltas sumanymas šaukti kas met „retorsijos" kalinių susirinkimus spalių mėnesio pradžioje. Šiam sumanymui susirinkę pritarė vienbalsiai.

Arbatėlė pasibaigė 10 val. vakarą.

Gudai protestuoja prieš ark. Jałbrzykowskį.

Spaudoj pasirodė žinių, kad gudų krikščionių demokratų partijos komitetas įteikė popiežiaus nuncijui Varšuvoje platų memorijalą prieš ark. Jałbrzykowskio Gudų krikšč.-demokratų pasmerkimą už tariamąjį jų bolševizmą.

Prie memorijalo pridėtas taip pat partijos programa, kaipo įrodymas, kad įtarimas jos bolševizme esą padiktuotas iš grynai politinių sumetinių.

Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos susirinkimas.

Sekmadienį, vasario mėn. 10 dieną 19 val. Sąjungos bute (Daminykonų 12) įvyks Lietuvių Studentų Sąjungos narių susirinkimas. Programoje referatas: *„Ukrainų siekimai prie nepriklausomybės"*, arbatėlė ir šokiai su atrakcijomis. Kviečiami Gudų ir Ukrainų Studentų Sąjungų nariai.

Draugijų žiniai.

Paskutiniu metu išėjo parėdymas, kad visos tos draugijos, kurių patvirtintieji įstatai numato visuotinius narių susirinkimus, privalo 3 dienomis prieš susirinkimą pranešti apie tai storastijai ir tą pačią dieną gauna jos sutikimą. Kitos gi draugijos tuo pačiu laiku ir gi įteikia *prašymus* ir gauna leidimus šaukti susirinkimą. Jos prie prašymo prideda paskaitų bruožus, dainų ir t.t. tekstus.

Vienu mokesčiu mažiau.

Iš asmenų, kurie nėra tarnavę kariuomenėje, imamas taip vadinamas kariškas (wojskowy) mokestis. Dabar vidaus reikalų ministerija yra nusprendusi nerinkti to mokesčio iš tų, kas del nesveikatos, gydytojų yra paleistas nuo tarnavimo kariuomenėje. Jau šiais metais tie asmens nebus įtraukti į kariško mokesčio mokėtojų sąrašą. Tai šioks toks apkrautiems mokesčiais piliečiams palengvinimas.

Bedarbių skaičius didėja.

Paskutiniu metu smarkiai ėmė didėti miesto bedarbių skaičius, kuris pereitą šeštadienį pasiekė 4502 bedarbius. Palyginus su užpereita savaite, bedarbių skaičius padidėjo 182 žmonėms.

Žydų rašytojai nenori dėtis su lenkų rašytojais.

Rusų dienraštis „Naša Žižń" praneša, kad pereitą pirmadienį įvyko metinis žydų literatų ir žurnalistų Sąjungos susirinkimas, kuriame tarp kitų klausimų buvo svarstoma apie santykį tarp žydų literatų ir lenkų „Pen" klubo. Laikraštis pažymi, kad palietus šį klausimą, iškilo griežtų nuomonių skirtumų ir susirinkimas nebaigęs dienotvarkės buvo uždarytas 2 val. naktį.

Dideli šalčiai.

Šią savaitę Vilniuje buvo labai dideli šalčiai. Pereito trečiadienio rytą termometras rode 32° C. Tokių šalčių nebuvo jau kelios dešimtys metų. Del šalčių beveik kasdieną vėlinasi traukiniai, beto iš provincijos pranešama, kad daugumoje vietų pasirodžiusios didelės vilkų gaujos.

Pereitą šeštadienį susituokė lietuvių bendrabučio vedėjas p. Jonas Jo tautas su lietuvių mezgyklos vedėja p. Elena Januškevičiūtė, o šio mėn. 4 d. susituokė lietuvių mokytojas p. Vaitiekus Subačius su Lietuvių poliklinikos gailestingąja sesele p. Liole Uškevičiūte.

Jaunoms poroms pradėjus naują gyvenimą „Vilniaus Rytojaus" redakcija linki daug laimės. Tegyvuoja lietuviškos šeimynos!

Redakcijos atsakymai.

Lat-Ežerėnui. Iš tamstų sodžiaus korespondencija tilpo pereitame numeryje, todel netilps.

M. Bijūnėliui. Už korespondenciją ačiū, ją dedame. Eilės mums netinka. Geriau Tamsta rašyk proza.

Ten buvusiam. Kad Mažnyčios jaunimas mėgsta degtinę, tai labai liūdna, gal gi mokykla padarys į juos įtaką ir atvers nuo pragaištingo kelio. Negražus taip pat paprotys, kad geria moterėlės, bet apie jas skaitytojams žinoti neįdomu. Tamstos korespondencija šiuo žygiu netilps.

S. Jankauskui. Tamstos „atsišaukimo" nededame, nenorėdami Tamstos kompromituoti, nes jis parašytas su neleistinomis lietuvių mokytojui klaidomis. Antra netalpinimo priežastis yra ta, kad Tamsta savo „atsišaukime" mūsų korespondento paduotų faktų neatšauki, o tik iškolioji jį. Tas dalykų padėties nepataiso. Mes Tamstą užtikriname, kad visos tilpusios apie Tamstą ir Tamstos draugės žinios yra teisingos, todel nėra ko rūstauti: „Ką pasėjai, tai ir piauk".

Kaimiečiui. Tamstos korespondencijos netilps, nes parašytos nežinia kieno. Dviejuose lapuose parašyta net 3 korespondencijos ne viena ranka. O be to tikra pavardė parašyta ir vėl išbraukta. Toks rašymas kelia abejojimo ir dėti jo negalime.

Anuprui. Ačiū, bet korespondencijos sunaudoti negalime, nes joje pasakyta tik bendros mintys.

Bijūnėliui. Korespondencija nieko naujo nepasako, todel netilps.

Onytei. Ačiū Tamstai už žinias, bet korespondencija netilps, nes joje nieko naujo nėra.

Savkai. Nors faktų ir daug, bet nieko nauja. Korespondencija netilps. „Kelias" neina nuo pereitų metų gruodžio mėnesio.

Gerai mačiusiam. Tamstos rašto negalėjome išskaityti. Prašome rašyt aiškiau ir ne taip sulieti. Paklausimus atidavėm ūkio skyriui.

J. Tamulioniui. Teisių patarimo tuo tarpu neturime, todel ir Tamstai atsakyti negalime.

M. Kestučiui. Ačiū už taip plačią korespondenciją, bet ji del tam tikrų priežasčių tilpti negali.

Parapijiečiui. Tamstėle! korespondencija pasenusi, o kad keletas išgamų pasimirė, tai Dieve duok jiems dangų. Netilps.

Peršiekščiui. Ačiū, bet šiuo žygiu Tamstos korespondencijos dėti negalime.

K. ir P. Korespondencija netilps. Kitą kartą prašytumėm pasirinkti žmoniškesnę slapyvardę.

A. D—liui. Tamstos korespondenciją mielu noru sunaudotum, nes ji nušviečia tikrą dalykų stovį, bet nenorime susilaukti... konfiskavimo.

Nariui ir Gudžiui. Netilps.

B. Kalnaičiui. Taip pat netilps.

Nepasotinamai akiai. Širdingai Tamstai ačiū, bet korespondencijų įdėti negalime, nes jose pakartota tik bendras vaizdas. Tokių korespondencijų mes turime labai daug ir jų naudoti negalime.

Kun. V. M. Širdingai Tamstai ačiū už tokias malonias žinias. Minėtam asmeniui laikraštį siunčiame Tamstos nurodytu adresu. Tamstos pageidavimą priimame domėn ir pasistengsime pinigų kursą skelbti.

Faraonui. Tamsta judini vis tą patį klausimą. Jau apie tai buvo rašyta nekartą, ir nieko negelbsti. Ar negeriau griebtis kitokių priemonių? Mums teko sužinoti, kad šis tas manoma daryti, bet turbūt trūksta drąsos.

Aukos.

D-ro Basanavičiaus paminklui.

Kun. V. Varanovičius	16 auks.
Enr. Horodničius	10 auks.
Kun. I. Vienožindis	10 auks.
Sim. Stankauskas	1 auks.
Ad. Banelis	1 auks.
Vacl. Okunevičius	1 auks.
M. Staigvyla	5 auks.
Ona Martinkaitė	3 auks.
Ant. Liobė	5 auks.
Dantų Gydytoja Julija Biliunienė Matjošaitienė	20 auks.
Pranas Razmukas	5 auks.
V. Šilkauskas (iš Mendziżeco)	25 auks.
Vytautas Voleiša	10 auks.
Kun. J. Karvelis	25 auks.
Kun. A. Jakovanis	5 auks.

Lietuvių kareivių kapams aptaisyti Vilniuje.

Burbiškių sodžius, Krasnavo vals.

Ludvikas Vaitulionis 20 sk., Vincas Grėbliūnas 50 sk., Kazys Ramanauskas 20 sk., Vincas Keršulis 20 sk., Kazys Andruškevičius 44 sk., Liudvikas Nestulis 25 sk., Albinė Ramanauskaitė 50 sk., Adomas Maksimavičius 50 sk., Antanas Ramanauskas 20 sk., Juozas Štakauskas 50 sk., Stasys Žukauskas 1 auks., Juozas Kraužlys 1 auks., Jonas Grėbliūnas 1 auks. Vincas Andraičikas 5 sk., Pranas Bulevičius 50 sk., Jokūbas Jankauskas 50 sk., Jonas Krakauskas 30 sk., Mikas Jonušis 50 sk., Jonas Janušionis 50 sk., Jonas Petruškevičius 20 sk., Juozas Ragelis 1 auks., Tamošius Žukauskas 50 sk., Jonas Puniškis 30 sk, Veronika Gylytė 20 sk., Juozas Gylys 21 sk. Viso 12 auks.

Paškų sodžiaus.

Boleslovas Kadišius 50 sk.,

Š. m. vasario 10 d. 5 val. vakarą Šv. Mikalojaus salėje šaukiamas

Metinis Visuotinis „Ryto" Lietuvių Švietimo Draugijos

SUSIRINKIMAS.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas ir prezidiumo sudarymas.
2. Valdybos ir Revizijos Komisijos pranešimai.
3. Susirinkimo dalyvių pastabos.
4. Dviejų Valdybos narių, kandidatų ir revizijos komisijos rinkimai.
5. Sumanymai.

Nesusirinkus pakankamam narių skaičiui 5 valandą, Visuotinis Susirinkimas įvyks 6 valandą ir bus teisėtas be atodairos į narių skaičių.

„Ryto" Valdyba.

Š. m. vasario 10 d. 12 val. 30 min. šaukiamas metinis visuotinis Švenčionių knygyno „Pavasaris" narių

susirinkimas

Gimnazijos bute, Rinkos gatvė N 2.

Dienotvarkė

1) Susirinkimo atidarymas ir prezidijumo sudarymas.
2) Valdybos ir revizijos komisijos pranešimai.
3) Valdybos, tarybos ir revizijos komisijos rinkimai.
4) Sumanymai.

Pastaba. Nesusirinkus pakankamam narių skaičiui paskirtu laiku, susirinkimas įvyks 1 val. ir bus skaitomas teisėtas, netsižvelgiant į narių skaičių.

Valdyba.

Švenčionių Mokytojų Sąjungos Skyriaus Valdyba

šaukia metinį mokytojų

SUSIRINKIMĄ

Švenčionyse.

1929-II-9 ir 10 dieną

Dienotvarkė:

I dieną,

1) 9 val. rytą praktikos pamokos,
2) Prezidijumo sudarymas ir sveikinimai,
3) Pamokų aptarimas,
4) Valdybos pranešimas,
5) Pranešimai iš vietų.

II. dieną.

1) Valdybos rinkimai,
2) Referatai,
   a) *Šių dienų auklėjimo principai,* V. Čepulytės,
   b) *Higijena,* Dr. Rymas,
   c) *Folkloras (liaudies dainos)* V. Šieketelis,
3) Sumanymai.

VALDYBA.

Leidėjas ir Atsak. Redaktorius Julius Navikas.

„RUCH" Spaustuvė, Totorių g. 6.